

CERİDE-İ MEHÂKİM'İN TANZİMAT DÖNEMİ OSMANLI HUKUKU BAĞLAMINDA TAHLİLİ (1873-1875)

The Analysis of Ceride-i Mehâkim in the Context of Tanzimat Era of Ottoman Law (1873-1875)

Arş. Gör. Betül ARGUNHAN*

Öz: Ceride-i Mehâkim, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Reisliği nezareti altında 1873 yılında neşrine başlanan bir hukuk dergisidir. Bu çalışmada Ceride-i Mehâkim'in 1873-1875 yılları arasındaki sayıları konu edilmiştir. Bu tarih aralığında çıkan yüz yirmi beş sayı incelenmiş, incelenenler arasından elli sayının künyesi hazırlanmıştır. Listelenen elli sayı çerçevesinde, ceridede yayınlanan Divan'ın ceza ve hukuk temyiz dairelerince verilen kararlar, yasal düzenlemeler, ilanlar ve sair metinler, barındırdıkları konulara, kişilere, müesseselere göre etkik ve tahlil edilmiştir. Buna göre; ceride yayın hayatına Osmanlı hukukunda Tanzimat olarak adlandırılan hukuki reformların yapıldığı bir dönemde başlamıştır. Bu dönemde Osmanlı Devleti idarecilerinin hazırlamış olduğu yasal düzenlemeler, bu yasal düzenlemelerle tanınan nizamiye ve ticaret mahkemeleri gibi mahkemeler, istinaf ve temyiz divanları ile özel olarak Divan-ı Ahkâm-ı Adliye, Osmanlı hukuk reformunun akla gelen en temel unsurlarıdır. Ceride bu bağlamda ele alınmış, ihtiva ettiği mahkeme kararlarıyla dönemin hukuki gelişmelerini birinci elden yansıtan, zengin içerikli ve hukuk tarihi disiplini için yoğun malzeme barındıran bir dergi olduğu sonuçlarına varılmıştır. Öte yandan ceridenin ilk sayılarının hukuk uygulamasına yol göstermek amacıyla çıkartılmıştır. Bu amaçla bağlantılı olarak ilk sayılarda mahkeme kararları mevzuattan çok daha fazla sayıda yer almıştır. Mahkeme kararlarının ise daha çok özel hukukla ilişkili olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Ceride-i Mehâkim, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye, Ceride-i Adliye, Tanzimat

Abstract: Ceride-i Mehâkim is a law journal that started to be published in 1873 under the supervision of the Divan-ı Ahkâm-ı Adliye. In this study, the issues of Ceride-i Mehâkim between 1873 and 1875 are discussed. One hundred and twenty-five issues published in this date range were examined, and the tags of fifty issues were prepared among the examined ones. Within the framework of the fifty listed numbers, the decisions, legal regulations, announcements and other texts issued by the Divan's criminal and civil appeal chambers published in the journal have been examined and analyzed according to the subjects, persons and institutions they contain. According to this; Ceride began its publication life in a period of legal reforms called Tanzimat Era in Ottoman Law. In this period, the legal regulations prepared by the Ottoman State administrators, courts such as nizamiye and commercial courts recognized by these legal regulations, courts of istinaf and temyiz (appeal), and in particular the Divan-ı Ahkâm-ı Adliye are the most basic elements of the Ottoman legal reform. Ceride is discussed in this context. It has been concluded that Ceride is a journal that reflects the legal developments of the period at first hand with the court decisions. It contains, rich in content and contains intense material for the discipline of legal history. On the other hand, the first issues of Ceride were issued to guide the legal practice. In connection with this purpose, in the first issues, high court decisions took place much more than the legislation. It is possible to say that court decisions are mostly related to private law.

Keywords: Ceride-i Mehâkim, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye, Ceride-i Adliye, Tanzimat

* Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Hukuk Tarihi Anabilim Dalı, e-posta: baslan@ybu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2637-9376.

Makale Geliş Tarihi: 04.03.2023, Makale Kabul Tarihi: 04.04.2023
DOI:10.57083/adaletdergisi.1285809

GİRİŞ

Hukuk tarihimizden köklenen süreli yayınlardan birisi olarak Adalet Dergisi, 1873 yılında Ceride-i Mehâkim ismiyle serüvenine başlamıştır. Hicri 23 Safer 1290 / Rumi 9 Nisan 1289 / Miladi 22 Nisan 1873 tarihli ilk sayısında, “İşbu gazete ileride haftada iki defa çıkarılmak üzere şimdilik beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğe müşteri olmak isteyenler mekteb-i sanayi müdürlüğüne müracaat etmelidir.” şeklinde bir açıklama ile gazetenin¹ yayın hayatına başladığı ilan edilmiştir.²

Ceride, başlangıcından bugüne 1876, 1909, 1921, 1924, 1961 ve 1982 olmak üzere altı anayasayla birlikte³ Tanzimat, I. ve II. Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerine tanıklık etmiştir. Bu çalışmada, ceridenin uzun yayın hayatının ilk kesitini incelemek ve Osmanlı Devleti’nin hukuk reformu bağlamındaki seyrini görmek üzere, 1873-1875 yılları arasında yayınlanan ilk döneminin incelenmesi amaçlanmıştır. Tanzimat döneminin Osmanlı Devleti’nin gerçekleştirdiği hukuki yenilikler bakımından önemli bir dönem olması ve bu yeniliklerin cerideye yansımış olduğu düşüncesiyle bu tarih aralığı seçilmiştir.

¹ Ceride kelimesi sözlükte gazete olarak tanımlanmaktadır. Bkz.: Ferit Devellioglu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, 33. Baskı, Aydın Kitabevi, Ankara, 2017, s. 152. Diğer bir tanım: “*Ceride: Muahharen vakayi’-i mühimmeyi kaydettikleri varakaya atlak olunup, bu münasebetle memleketimizde ilk zuhurunda gazeteye bu nâm verilmiş ise de bugün hemen metruk olunup, yalnız bazı gazeteler isimlerinin terkbine girer: Ceride-i Askeriyye, Ceride-i Bahriyye, Ceride-i Tıbbiye gibi.*” Şemsettin Sami, Kamus-ı Türki, 5. Baskı, Kapı Yayınları, İstanbul, 2011, s. 474.

Gazete ise, Fransız Theophraste Renaudot tarafından 1631 yılında kurularak 1900 yılına dek neşredilen La Gazette isimli bir süreli yayının özel adyken, diğer dillere bir tür adı olarak geçmiş ve öyle kullanılmıştır. Bkz.: Abdullah Vefa Karataş, “II. Abdülhamid Döneminde Basın Hürriyeti”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ankara, 2017, s. 68. Tanzimat dönemindeki bu ilk yayınlar gazete olarak anılmıştır ve tür isimleri de “ceride”dir. Ceride’nin Latin harfleriyle yayınlanmaya başladığı 1929 yılı sonrasında ceride kelimesi dergi olarak değiştirilmiş; Ceride-i Adliye, Adliye Dergisi şeklinde isimlendirilerek devam etmiştir. Bu çalışmada yayından kısaca ceride olarak söz edilecektir. Yeri geldikçe verilecek dipnotlarda Ceride-i Mehâkim için CM kısaltması kullanılacaktır.

² Bu çalışmada tarihlerin Hicri, Miladi ve Rumi takvimlere göre değiştirilmesinde Türk Tarih Kurumu’nun internet sitesinde bulunan tarih çevirme kılavuzu esas alınmıştır. Kılavuz için bkz.: <https://www.ttk.gov.tr/tarih-cevirme-kilavuzu/> (s.e.t. 15.02.2023). Dipnotlarda verilen atıflarda, derginin devam eden sayılarında da ortak olarak kullanılması sebebiyle Rûmî Takvim esas alınacaktır. Eserin hacminin gereksiz yere artmasını önlemek amacıyla, Rûmî takvimde aylar dipnotlarda şu şekilde kısaltılacaktır: Mart M., Nisan N., Mayıs My., Haziran H., Temmuz T., Ağustos A., Eylül E., Teşrin-i Evvel Te., Teşrin-i Sâni Ts., Kânûn-i Evvel Ke., Kânûn-i Sâni Ks., Şubat Ş.

³ Bülent Tanör, Osmanlı Türk Anayasal Gelişmeleri (1789-1980), 33. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2020.

Ceridenin atf yapılan tüm sayıları, Adalet Dergisi'nin internet sitesinde taranmış bulunan nüshalardan okunmuştur.⁴ Yalnız mezkûr internet sitesindeki 95. sayı dosyasında mükerrer olarak 94. sayı kayıtlıdır. Bu sebeple 95. sayı için İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Nadir Eserler Koleksiyonu'nda bulunan nüsha kullanılmıştır.⁵

Çalışmaya Tanzimat döneminde yapılan hukuk reformlarının kısaca gözden geçirilerek başlanması planlanmıştır. Bu bağlamda öncelikle klasik dönem hukuk düzeninden kısaca bahsedilecek, daha sonra Tanzimat döneminde Osmanlı hukukuna dahil olan maddi hukuk mevzuları ile usul ve teşkilat hukukundaki yenilikler ele alınacaktır. Akabinde ceride içeriği bu minvalde tahlil edilecektir. Ceridenin muhtevası incelenirken, mahkeme kararlarından hareketle yargı örgütüne, maddi ve usul hukukundaki önemli farklılıklara, mevzuata, ilanlara ve ceridede kendisine yer bulan sair muhtelif metinlere değinilecektir. Değerlendirme ise sonuç kısmına bırakılmıştır.

En sonda, ceridenin incelenen sayılarında yer alan metinlerin künye bilgilerinin ve ceridede yer alan mahkeme kararlarının konularının birkaç cümleyle liste halinde verilmesi planlanmaktadır. Çalışma bu bakımdan ayrıca özgün bir nitelik arz ettiği düşünülmektedir.

I.OSMANLI HUKUKUNDA YENİLEŞME HAREKETLERİ

Bu başlık altında önce klasik dönem Osmanlı hukuku ve yargı örgütünden, daha sonra Tanzimat döneminde bu alanda meydana gelen köklü değişikliklerden bahsedilecektir. Böylece ceride muhtevası tahlil edilirken hukukun hangi konu ve kurumlarında ne türlü değişiklikler olduğu anlaşılır hale gelecektir.

A. KLASİK DÖNEMDE OSMANLI HUKUKU VE YARGI ÖRGÜTÜ

Osmanlı hukukunun şer'i ve örfi iki karakteri bir arada barındırdığı kabul edilir.⁶ Bu iki sac ayağından şer'i hukuk, İslam hukukçularının şahsi çalışma ve çabaları muvacehesinde ilerleyip şekil almıştır ve şer'i hukuka ilişkin kaynaklar, bu alanda çalışan kişilerin eserleridir. Bu eserlere çok sınırlı bir kısım haricinde hiçbir devlet otoritesinin müdahale edemediği söylenebilir.⁷ Osmanlı ulu'l-emrinin kamu yararı için çıkarttığı kanunları

⁴ Bu nüshalar için bkz.: <https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/arsiv.html> (s.e.t. 10.02.2023)

⁵ Koleksiyonda HFK0072296 demirbaş numarası ve Aİ-2034-1292 yer numarasıyla bulunan, 52-159 aralığındaki sayıları içeren bu nüshanın tam metnine çevrimiçi erişim mümkündür. Bu nüsha için bkz.:

[http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/detailnonmodal/ent:\\$002f\\$002fSD_ILS\\$002f0\\$002fSD_ILS:623623/one?qu=HFK0072296](http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/detailnonmodal/ent:$002f$002fSD_ILS$002f0$002fSD_ILS:623623/one?qu=HFK0072296) (s.e.t. 10.02.2023)

⁶ Halil Cin / Gül Akyılmaz, Türk Hukuk Tarihi, 13. Baskı, Sayram Yayınları, Konya, 2021, s. 47; Mehmet Akif Aydın, Türk Hukuk Tarihi, 18. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2021, s. 65.

⁷ Ekrem Buğra Ekinci, Osmanlı Hukuku, 7. Baskı, Arı Sanat Yayınevi, İstanbul, 2021, s. 107.

ifade eden örfi hukuk çeşitli usullerle meydana gelebilmiş ve kendisini kanunname, nizamname, kanun gibi şekillerde göstermiştir.⁸ Kanunnameler konuları, yürürlükte olacakları yer sınırları yahut hitap ettikleri kitle bakımından özel veya genel nitelikte olabilmıştır. Hukuk dalları olarak bakıldığında, kişiler, aile, miras, eşya, borçlar hukuku gibi özel hukuk alanlarının şeri hukuk ile, anayasa, idare, vergi hukuku gibi alanların örfi hukuk ile düzenlendiği söylenebilir.

Osmanlı Devleti'nin yargı örgütü denildiğinde kazaskerlik, şeyhülislamlık, kadılık, kadı mahkemeleri, muslihun⁹, divanlar, cemaat ve konsolosluk mahkemeleri gündeme gelir. Devletin ilk dönemlerinde kadı tayinleri ile yargı işlerinden sorumlu Divan-ı Hümayun üyesi olan kazasker, hiyerarşik sıralamada vezirlerden sonra gelmiş ve şer'i ihtilafların çözümünde en önemli isim olmuştur.¹⁰ Kazaskerin bu konumu zaman içinde ilmiye sınıfının başı olan şeyhülislama nispetle daha az önemli hale gelmiş, şeyhülislamlığın müessese olarak güçlenmesi bu kurumu ilmiye ile birlikte yargı teşkilatının da başı konumuna getirmiştir.¹¹ 16. yüzyıl ortalarından sonra kazaskerleri, eyalet kadılarını, kırk akçeden büyük müderrisleri, ordu kadılarını ve müftüleri şeyhülislam tayin eder olmuştur.¹² Bununla birlikte şeyhülislamlar hiçbir zaman Divan-ı Hümayun üyesi olamamış, yargı yetkisi kazanamamış, dava dinleyip hüküm kuramamışlar, uygulamayı ancak verdikleri fetvalarla etkileyebilmişlerdir.¹³ Bu sebeple zamanla etkisi azalmakla birlikte kazaskerlik makamı yargı teşkilatındaki önemini muhafaza edebilmiştir. Bu genel girişten sonra, şimdi yargı örgütünün ana ögesi olan kadı mahkemeleri ile diğer bazı mahkemeler incelenecektir.

Klasik dönemde Osmanlı Devleti'nin yargı örgütü, tek hâkimli kadı mahkemeleridir.¹⁴ Devletin kuruluşundan Tanzimat'ta bu alanda yapılan

⁸ Ahmed Akgündüz, İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı-Kamu Hukuku, C.1, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 2011, s. 140.

⁹ Muslihun, ıslah eden, iyileştiren, düzelten manasındaki muslih kelimesinin çoğulu olup, bu terim Osmanlı hukukunda bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak karşımıza çıkar. Taraflar mahkeme başvurmadan önce yahut başvurduktan sonra, aralarındaki uyuşmazlığı muslihun aracılığıyla ve karşılıklı rızaları ile çözebilirler. Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz.: Ahmet Kılınç, "Osmanlı Devleti'nde Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemi Olarak Muslihun: Osmanlı Arabuluculuğu", II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri, C.2, Fethi Gedikli (ed.), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016, ss. 15-81.

¹⁰ Ahmet Mumcu, Divan-ı Hümayun, 5. Baskı, Phoenix Yayınevi, Ankara, 2020, s. 27.

¹¹ Cin / Akyılmaz, s. 163.

¹² İbrahim Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1988, s. 177.

¹³ Halil Cin / Ahmed Akgündüz, Türk Hukuk Tarihi, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 2017, s. 264.

¹⁴ İslam-Osmanlı hukuk teorisinde çok hâkimli mahkemeler kurulması mümkün olmakla birlikte, uygulamada çoğunlukla tek hâkimli kadı mahkemeleri görülmektedir. Fahrettin Atar, İslam Yargılama Hukukunun Esasları, 3. Baskı, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 2019, s. 101.

değişikliklere kadar, Osmanlı Devleti'nde şer'iye mahkemeleri her türlü davanın görüldüğü temel yargı organı olmuştur.¹⁵

Kadı adayları medreseden mezun olup icazet aldıktan sonra, Anadolu veya Rumeli Kazaskerliğine başvurup, mülâzemet denilen bir sürece dahil olmuş, bu sürecin sonunda küçük kadılıklardan birisine atanarak mesleğe başlamışlardır.¹⁶ Son zamanlarda uygulaması daha sık görüldüğü üzere, müderrislikten kadılığa geçiş de mümkündür.¹⁷ Görev yerlerinde belirli süreleri dolduran kadılar, mâzul olup zaman-ı infisâllerinde İstanbul'da beklemiş, görevlerinde başarılı olanlar zamanla terfi ederek üst seviyeli kadılıklara tayin edilmişlerdir.¹⁸ Öte yandan kadılar yalnızca yargı ile görevli olmayıp, aynı zamanda buldukları yargı çevresinde yürütmeye dair birçok görev de üstlenmişlerdir.¹⁹

Kadı mahkemelerinde bir kadı ile yargı çevresinin büyüklüğüne göre değişen sayılarda kadı yardımcıları görev yapmıştır. Kadı yardımcıları naib²⁰, müftü, şuhudülhâl²¹, muhızır²², kassam²³, kâtip gibi görevlilerdir. Kadı mahkemelerinden verilen ilam ve hüccetlerle²⁴ merkezden kadılıklara gönderilen resmi yazılar kadı sicil defterlerine kaydedilmiş ve bugüne sicillerden çok sayıda örnek ulaşabilmiştir.²⁵ Kadı sicillerinde ekseriyetle,

¹⁵ Aydın, s. 78.

¹⁶ Mülâzemet, müderris veya kadı adaylarının görev almak için sıra beklemeleri, bu esnada da tecrübe edinmek üzere ilgili müesseselere devam etmeleri manasında bir terimdir. Bkz.: Mehmet İpşirli, "Mülâzemet", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/mulazemet> (s.e.t. 10.02.2023).

¹⁷ Aydın, s. 79.

¹⁸ Uzunçarşılı, s. 94-95.

¹⁹ İlber Ortaylı, Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı, 13. Baskı, Kronik Kitap, İstanbul, 2020, s. 56.

²⁰ Bu hususta monografik bir çalışma için bkz.: Betül Kayar, "Osmanlı Yargı Teşkilatında Naib", S. 1, 2020, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, ss. 189-234.

²¹ Bu hususta bkz.: Ahmet Kılınç / Betül Kayar, "Osmanlı Yargılama Hukukunda "Şuhûdü'l Hâl" in Fonksiyonunu Yeniden Değerlendirme Gerekliği", S. 62-63, 2019, Adalet Dergisi, ss. 33-48.; Ahmet Kılınç / Merve Nur Öztürk, "Osmanlı Yargılama Hukukunda Şuhûdü'l- Hâlin Statü ve Mesleklerinin Tahlili", C. 4, S. 1, 2021, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 185-205.

²² Mahkemede taraf teşkili sağlamak gibi vazifeleri olan memur. Bkz.: Recep Ahışalı, "Muhızır", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/muhzir> (11.02.2023).

²³ Tereke taksimiyle görevli kadı yardımcısıdır. Bkz.: Said Öztürk, "Kassâm", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/kassam> (11.02.2023).

²⁴ İlam, kadının bir davada verdiği hükümle imza ve mührünü taşıyan belge; hüccet ise kadı hükmü ihtiva etmeyen, taraflardan birisinin ikrarı ve diğerinin tasdiki ile yine kadı mühür ve imzasını taşıyan belgedir. Bkz.: Abdülaziz Bayındır, İslam Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması), Süleymaniye Vakfı Yayınları, İstanbul, 2015, s. 27, s. 36.

²⁵ Bu hususta bkz.: Fethi Gedikli, "Şer'îye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar", Düünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Bildiri Kitabı, A. Akyıldız / Ş. T. Buzpınar / M. Sinanoğlu (ed.),

kurulan hükme dayanak olan fıkıh kuralı için bir kaynağa yahut kanun hükmüne atıf yapıldığına rastlanmaz. Klasik dönemde kadı mahkemesi kararlarına karşı belirli koşullarla itiraz mümkündür, ancak itirazlar sistematik bir istinaf ve temyiz usulüne tabi değildir.²⁶ İtirazlar merkezdeki büyük divanlara iletilmiş ve oralarda incelenmiştir. Bu dönemde uzmanlık gerektiren bir meslek alanı olarak dava vekilliği / avukatlık olmadığı gibi, savcılık / müddeiumumilik kurumu da mevcut değildir.²⁷ Her iki dönem Osmanlı yargılamasında ortak olan bir kurum ise bilirkişilik kurumudur.²⁸

Osmanlı Devleti'nde kadı mahkemesinden başka, yargılama yetkisine sahip bazı divanlar da mevcut olmuştur. Divan-ı Hümayun, Cuma Divanı ve Çarşamba Divanı'nda da yargılama faaliyetleri yürütülmüştür. Bu divanlardan; Divan-ı Hümayun ve Cuma Divanlarında kazasker, Çarşamba Divanında İstanbul kadıları hazır bulunarak yargılama yapmıştır.²⁹

Bunlardan başka, vezirlerin ülke içinde seyahatleri esnasında konakladıkları yerlerde kurdukları divanlarda, lonca gibi meslek odalarında idarecilerin grup içi uyuşmazlıklarda, eyaletlerde beylerbeyi başkanlığında kurulan paşa divanlarında, idari-mali konularda defterdarlıkta kurulan divanlarda da dava dinlenmesi söz konusu olabilmıştır.³⁰ Ancak bu tür divan ve mahkemelerin yargılama yetkilerinin sınırlı olduğu ve verilen kararların daha çok hakem kararı mahiyetinde olduğu söylenmiştir.³¹

Nihayet klasik dönem yargı teşkilatında değinilecek son husus, cemaat ve konsolosluk mahkemeleridir. Osmanlı Devleti tebaasından olan zimmiler, ahvâl-i şahsiye denen evlenme, boşanma, miras taksimi gibi belirli meselelerin çözümünde yargı muhtariyetine sahip olup, bu hususlarda cemaat mahkemelerine başvurabilmişlerdir.³² Osmanlı tebaasından olmayan

İSAM, İstanbul, 2007, ss.187-213 ve Fethi Gedikli, "Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'iyye Sicilleri", 2005, TALİD, ss. 187-213.

²⁶ Ekrem Buğra Ekinci, "Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü (Klasik Devir)", C. LXV, S. 244'ten ayrı basım, 2001, Belleten, s. 959.

²⁷ Nevin Ünal Özkorkut, "Savcılık, Avukatlık ve Noterlik Kurumlarının Osmanlı Devleti'ne Girişi", C. 52, S. 4, 2003, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 147.

²⁸ Ahmet Kılınc, Osmanlı Yargılama Hukukunda Bilirkişilik, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, s. 43, s. 50.

²⁹ Mumcu, s. 131 vd. Ayrıca bu hususta ayrıntılı bir çalışma için bkz.: Abdullah Vefa Karataş, "Divan-ı Hümayun ile Paşa Divanının Karşılaştırılması -Manisa Şehzâde Sarayı Divânı Örneği", S. 62-63, 2019, Adalet Dergisi, ss. 235-264.

³⁰ Ekrem Buğra Ekinci, "Osmanlı Devleti'nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü", C. 3, S. 5, 2005, TALİD, s. 419.

³¹ Aydın, s. 90.

³² Sevgi Gül Akyılmaz, "Osmanlı Devleti'nde Gayrimüslimlerin Hukuki Statüsü", Osmanlı Toplum Yapısı ve Millet Sistemi, Nejla Günay (ed.), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 68.

yabancıların taraf oldukları davalar ise tanınan kapitülasyonlar gereği kurulan konsolosluk mahkemelerinde görülmüştür.³³

Osmanlı Devleti'nin klasik dönemindeki yargı teşkilatı ve hukuk sisteminden kısaca bahsedildikten sonra, gelecek başlıkta Tanzimat döneminde bu sistemdeki değişiklikler incelenecektir.

B. TANZİMAT DÖNEMİNDE OSMANLI HUKUKUNDA YENİLİK DENEMELERİ

Tanzimat, hukuk alanında çok önemli değişikliklerin yaşandığı bir dönemdir. Hem mevzuat hem teşkilat bakımından Osmanlı Devleti için milat sayılabilecek gelişmeler yaşanmıştır. Yeni mahkemeler ve meclisler kurulmuş, kanunlar hızla birbirinin yerini almış, kanun yapma usulü değişmiş, Osmanlı'nın hukuk hayatında daha önce görülmeyen bir hızla hem maddi hukuk hem usul hukuku değişmiştir. Bu başlıkta mezkûr değişiklikler ele alınacaktır.

1. Yargı Teşkilatındaki Yenilikler

Tanzimat'ı takip eden süreçte Osmanlı yargı teşkilatında hızlı değişimler yaşanmıştır. Bu dönemde kurulan yeni mahkemeler ve mevcut mahkemelerin yetkilerinde değişiklikler olduğu görülmektedir. Ayrıca 1879 yılında kabul edilen Mehâkim-i Nizamiyenin Teşkilat-ı Kanun-ı Muvakkati³⁴ ile klasik dönemden farklı olarak müddeiumumilik, muhâmilik ve kâtib-i adl (savcılık, avukatlık ve noterlik) müesseseleri Osmanlı hukukuna dahil olmuştur.³⁵ Burada ceridenin neşredildiği dönemde işlemekte olan mahkemeler teşkilatı kısaca incelenecektir.

a. Şerîye Mahkemeleri ve Meclis-i Tetkikat-ı Şerîye

Şerîye mahkemeleri bakımından Tanzimat dönemini klasik dönemden ayıran en temel farklılık, bu mahkemelerin yetkilerinin sürekli olarak daraltılmasıdır.³⁶ Tanzimat'a yaklaşılırken kadıların önce belediye işleriyle ve yargılama dışındaki sair görevleri alınarak başka kurumlara devredilmiş, sonrasında ise yargı yetkileri sınırlandırılmıştır.³⁷ 1867 yılında çıkartılan Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nizamnamesi ve Şura-yı Devlet Nizamnamesi ile kadı mahkemeleri yalnızca ahvâl-i şahsiye davalarıyla şahsa karşı işlenen suçlara dair davalara bakabilir hale gelmiş ve idari yargı

³³ Nevin Ünal Özkorkut, "Kapitülasyonların Osmanlı Devleti'nin Yargı Yetkisine Getirdiği Kısıtlamalar", C. 53, S. 2, 2004, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 84.

³⁴ Düstur, I. Tertip, C.4, s. 235.

³⁵ Ünal Özkorkut, 2003, s. 149 vd.

³⁶ Semra Betül Doğanşüzel, "Tanzimat Döneminin Şerîye Mahkemeleri ve Kadıların Değişim Sürecine Etkisi", S. 62-63, 2019, Adalet Dergisi, s. 57.

³⁷ Ekrem Buğra Ekinci, "XIX. Yüzyılda Osmanlı Mahkemelerinin Dönüşümü", S. 62-63, 2019, Adalet Dergisi, s. 126.

yetkileri de kendilerinden alınmıştır.³⁸ Öte yandan, şeriye mahkemelerinin temyiz mercii olarak 1862 yılında Bâb-ı Meşihat'te Meclis-i Tetkikat- Şeriye kurulmuştur.³⁹ 1917 yılında şeriye mahkemelerinin Adliye Nezareti'ne bağlanmasıyla, Meşihat'e bağlı bu meclisin görevi sona ermiş, bu görevi ifa etmek üzere Nezaret bünyesinde bir Şeriye Dairesi kurulmuş, 1920 yılında şeriye mahkemelerinin tekrar Meşihat'e bağlanmasıyla Meclis-i Tetkikat yeniden kurulmuş ve saltanatın ilgasına kadar görevini sürdürmüştür.⁴⁰

b. Ticaret ve Karma Ticaret Mahkemeleri

Sosyo-ekonomik faaliyetlerin bir sonucu olarak, şeriye mahkemelerinden ayrı olarak kurulan ilk mahkemeler, ticaret mahkemeleridir. Osmanlı'nın yabancılar için büyük bir pazar haline gelmesini takiben, 1801 yılında gümrük emini başkanlığında yerli ve yabancı tüccardan oluşan komisyonlar ticari uyuşmazlıkları görmeye başlamış, bu komisyonlar Tanzimat'ın ilanı sonrası kurulan Ticaret Nezareti'ne bağlanmış, 'ticaret meclisi' olarak isimlendirilmiştir.⁴¹ Ticaret meclisleri daha sonra yerli ve yabancı üyelerden müteşekkil, çok hâkimli karma ticaret mahkemeleri haline gelmiştir.⁴² Ticaret mahkemelerinden verilen kararların temyiz makamı ise Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'dir.⁴³

c. Nizamiye Mahkemeleri

Bu dönemde kurulan bir diğer ilk derece mahkemesi, 1840 yılında memleket/taşra meclisleri ve 1854 yılında Meclis-i Tahkikat ile nüvesi oluşturulan nizamiye mahkemeleridir.⁴⁴ 1864 Vilayet Nizamnamesi ile adli ve idari işler birbirinden ayrılmış, adli görevler Fransız örneğine göre kurulan nizamiye mahkemelerine verilmiştir.⁴⁵ İlerleyen süreçte görev alanı sürekli genişleyen nizamiye mahkemeleri ile kadı mahkemeleri arasında bitmek bilmeyen bir yetki çatışması meydana gelmiştir. Tanzimat döneminin hukuki yapısının düalist niteliği olarak yorumlanan bu durum, birçok alanda kendisini göstermiştir.⁴⁶ 1914 yılına gelindiğinde çıkartılan

³⁸ Cin / Akyılmaz, s. 178.

³⁹ Ekrem Buğra Ekinci, "Tanzimat Devri Osmanlı Mahkemeleri", Y. 6, S. 31, 2000, Yeni Türkiye, ss. 764-773.

⁴⁰ Murat Akgündüz, "Osmanlı Devleti'nde Şeyhülislamlığa Bağlı Bir Birim Olarak Meclis-i Tetkikat-ı Şer'iyye", S. 21, 2004, EKEV Akademi Dergisi, s. 168-169.

⁴¹ Ekinci, 2019, s. 7.

⁴² M. Macit Kenanoğlu, Osmanlı Ticaret Hukuku, Lotus Yayınları, Ankara, 2005, s. 25 vd.

⁴³ Ekinci, 2019, s. 9.

⁴⁴ M. Macit Kenanoğlu, "Nizâmiye Mahkemeleri", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/nizamiye-mahkemeleri> (s.e.t. 28.02.2023).

⁴⁵ Ekinci, "Tanzimat Devri Osmanlı Mahkemeleri".

⁴⁶ Ahmet Kılınç / Davut Yıldırım, "Tanzimat Dönemi Dualist Hukuk Yapısının Şahsa Karşı İşlenen Suçlara Yansıması", Necmettin Erbakan Hukuk Araştırmaları Kamu Hukuku, Nuran Koyuncu / Abdülkadir Yıldız (ed.), Necmettin Erbakan Üniversitesi

Usul-i Muhakemat-ı Şeriye Kararnamesi ile şeriye mahkemesinde görülecek davalar sayılmış, kalan davalar nizamiye mahkemesinin görev alanına bırakılmıştır.

Bu yeni mahkemelerin Osmanlı Devleti'ne getirdiği bir diğer hususiyet de hukuk eğitimine ilişkindir. Klasik dönemde kadıların hukuk eğitimini medreselerde aldıklarına yukarıda değinilmişti. Nizamiye mahkemelerinde ise yeni bir usulde ve yeni kanunlarla yargılama yapılacak olduğundan, bu mahkemelerde çalışmak üzere yetiştirilecek hâkimler için yeni bir eğitim usulü gerekli görülmüş; 1874 yılında Mekteb-i Hukuk-u Sultani açılmış, bu okul 1878 yılında Mekteb-i Hukuk ismiyle fakülte düzeyine çıkartılmış, 1900 yılında Darü'l-Fünun kurulduğunda buraya dahil edilmiş ve böylece İstanbul Hukuk Fakültesi doğmuştur.⁴⁷

d. Yüksek Meclisler

Yargı teşkilatında kurulan üst meclisler arasında konumuzu yakından ilgilendiren meclis, Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye'dir. Meclis-i Vâlâ, kanun taslaklarını hazırlamak, memur yargılaması yapmak ve devletle kişiler arasında uyumsuzluklara bakmakla görevlendirilmiş, diğer yandan da nizamiye ve kadı mahkemelerinin kararlarının temyiz edildiği, Osmanlı'nın en yüksek yargı organı olmuştur.⁴⁸ Bünyesinde yapılan bir dizi değişiklik sonrası, Meclis-i Vâlâ 1868 yılında Şura-yı Devlet ve Divan-ı Ahkâm-ı Adliye olarak iki kısma ayrılmıştır.⁴⁹

Çalışmanın konusu bakımından ayrıca önem arz eden Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'nin 1868 tarihli Nizamnamesi'ne göre Divan; devletin en büyük mahkemesidir; kanunen veya nizamen görülen her davanın en yüksek rüyet merciidir; şeriye, cemaat ve ticaret mahkemelerinin bakmadığı her türlü davaya bakar; istinafı gerekli olan davalarda istinaf merciidir; hükümetle şahıslar arasındaki davaları Şura-yı Devlet görecektir; hukuk ve ticaret davalarında ilk derece istinaf mahkemelerince verilecek son hükme itiraz olması halinde bu itirazı temyiz mercii olarak karara bağlar; temyiz incelemesinde davanın görülme şeklini inceler, duruşma usulü ile hükmün kanuna aykırı olduğunu tespit ederse ilamı feshedip yeniden görülmek üzere ya aynı merciye yahut uygun gördüğü diğer bir meclise iletir; ceza ve hukuk davalarını görmek üzere iki ayrı meclise taksim edilmiştir ancak çok

Yayımları, Konya, 2021, ss.171-231.; Ahmet Kılınc / Harun Karakaya, "Batılı Devletlerin Karma Ticaret Mahkemelerinde Mecelle'nin Uygulanmasına Yönelik Eleştirilerinin Değerlendirilmesi", C. 2, S. 1, 2022, Kırkkale Hukuk Mecmuası, ss. 59-89.

⁴⁷ Cin / Akyılmaz, s. 184.

⁴⁸ Gülnihal Bozkurt, Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi, 3. Baskı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2020, s.134.; Mehmet Seyitdanlıoğlu, Tanzimat Devrinde Meclis-i Vâlâ (1838-1868), 2. Baskı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1999, s. 118 vd.

⁴⁹ Mehmet Âkif Aydın, "Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/divan-i-Ahkâm-i-adliyye> (s.e.t. 28.02.2023).

önemli davalarda tüm üyelerin toplanmasıyla karar verilir.⁵⁰ Öte yandan, Dahili Nizamnamesi'ne göre Divan-ı Ahkâm-ı Adliye, iki mahkemeden oluşacaktır; birincisi cinayet ve hukuk davaları için nizamiye mahkemelerinden verilen ilamların temyiz mercii olan mahkeme-i temyiz ve ikincisi ceza ve hukuk davalarını kesin hükme bağlayacak olan İstanbul'un en büyük nizamiye mahkemesi konumundaki Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Mahkeme-i Nizamiyesi'dir.⁵¹ Ceridede, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'nin mezkûr mahkemelerinden sadır olan ilamlar yer almıştır. İleride ilgili noktalara yer geldikçe değinilecektir.

2. Yeni Kanunlar

Tanzimat döneminde, takibinde zorlanılacak ölçüde çok kanun neşredilmiştir. Bu kanunların bir kısmı yerli, bir kısmı yabancı kaynaklıdır. Kamu hukuku alanında 1840, 1851 ve 1858 Ceza Kanunnameleri, Ceza Muhakeme Usulü Kanunu, Men-i İrtikap Nizamnamesi, Arazi Kanunnamesi, Tabiiyet Kanunu; özel hukuk alanında ise Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye, Ticaret Kanunnamesi, Ticaret Usul Kanunu, Deniz Ticaret Kanunu, Hukuk-u Aile Kararnamesi, Hukuk Muhakemeleri Usul Kanunu örnek verilebilir.⁵² Bu konuların ayrı ayrı kanunlarda, modern kanun yapma tekniğine benzer şekillerde hazırlanması Osmanlı için başlı başına yeniliktir. Klasik dönemden farklı olarak, Tanzimat dönemi mahkeme kararlarında yeni kanunlara madde ve fıkra numaraları verilerek atıflar yapıldığı göze çarpmaktadır.

C. TANZİMAT DÖNEMİNDE SÜRELİ YAYINLAR

Dünyadaki ilk süreli yayın örnekleri rönesans ve reform hareketlerinin etkili olduğu 16. yüzyılda görülmüştür.⁵³ Avrupa'daki Rönesans ve reform sürecinin Osmanlı Devleti'ne etkileri ise Tanzimat dönemine yaklaşılırken görülmüştür. Bu minvalde Osmanlı'da süreli yayınlar Tanzimat döneminden önce de vardır; ekseriyetle yabancı tebaanın kendi dillerinde bastıkları gazeteler 18. yüzyıldan itibaren mevcutken, II. Mahmud döneminde 1831 yılında neşrine başlanan Takvim-i Vekâyi,

⁵⁰ Düstur, I. Tertip, C. 1, s. 325 ve Bozkurt, s. 139. Ayrıca Divan'ın Nizamname-i Dahilisi için bkz.: Düstur, I. Tertip, C. 1, s. 328, CM, 23 N 1289, S. 3, s. 21 ve CM, 30 N 1289, S. 4, s. 25.

⁵¹ Bu süreçte Divan-ı Ahkâm-ı Adliye reisliği unvanı nazırlık olarak değiştirilerek Ahmet Cevdet Paşa'ya bırakılmıştır. Bkz.: Ahmet Cevdet Paşa, Tezakir (19. Yüzyılda Osmanlı Devlet Yönetimi), C.3, Tezkire No:39, haz. Seyit Ali Kahraman, Yeditepe Yayınevi, İstanbul, 2019, s. 297.

⁵² Bozkurt, s. 39 vd. Ayrıca Tanzimat dönemi hukuki gelişmeleri derli toplu bir şekilde ele alan müstakil bir eser için bkz.: Betül Kayar, Tanzimat Dönemi Osmanlı Hukuk Reformları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.

⁵³ Karataş, 2017, s. 9-10.

Osmanlı'nın ilk resmî gazetesi olmuştur⁵⁴. Hasılı, Tanzimat'a kadar yalnızca birkaç tane olan süreli yayınların sayısı, Tanzimat'a yaklaşılrken ve Tanzimat sonrasında hızla artmıştır.

Ceride-i Mehâkim'in neşri de, Osmanlı'da Tanzimat dönemi gelişmelerinin bir getirisidir. Zira bu dönem, beş yüz yıllık bir hukuk sisteminde köklü değişiklikler yapıldığı bir dönemdir. Bu köklü değişiklikler yapılırken, 1831 yılındaki Takvim-i Vekâyi'ye kadar süreli ve resmî bir yayın yoktur. Öte yandan, Divan'ın kurulduğu esnada sakk⁵⁵ bilen kişilerin memur olarak tayin edilmesine dikkat edildiği; ilamların kanundaki usule uygun olması, yeknesaklığı sağlayabilecek bir şekilde hazırlanması ve ülke genelinde adliye personelinin bunlardan faydalanabilmesinin amaçlandığı bilinmektedir.⁵⁶ Böylece hukuki gelişmeleri takip etmekteki zorluk, hem tebaanın hem hukuk uygulayıcıların içine düştükleri bocalama haline bir fayda sağlamak üzere bu alanda bir neşir gerekli görülmüştür denebilir.

Sonuç olarak, Tanzimat döneminde meydana gelen yeniliklerin ve bilhassa Divan-ı Ahkâm-ı Adliye ile Adliye Nezareti'nin teşebbüslerinin ceridenin doğuşunda doğrudan etkili olduğu ve muhtevasını belirlediği söylenebilir. İlk sayıdaki mukaddime de bunu izah eder niteliktedir. Mukaddime ve derginin ilk sayıları gelecek başlıkta incelenecektir.

II. CERİDE-İ MEHÂKİM'İN İLK DÖNEMİ

Ceridenin, 1873 yılından 1875 yılı sonuna kadar yayınlanan 125 sayısı mevcuttur. Bunların ilki Hicri 23 Safer 1290 (Miladi 22 Nisan 1873) tarih ve 1 numaralı ceride⁵⁷, Sonuncusu ise Hicri 16 Şevval 1292 (Miladi 15 Kasım 1875) tarih ve 125 numaralı ceridedir.⁵⁸ Son sayıda temyiz-i hukuk dairesinin bir kararı yayımlanmış, kararın tamamı sayfaya sığmamış, 'bakiyesi sonra' denilerek sayı bitirilmiştir. Bundan anlaşıldığına göre bu sayının son sayı olması planlanmamıştır, devam edeceği öngörülmüştür. Ne var ki ceride bir süre çıkartılamamış, ancak I. Meşrutiyet'in ilanı sonrası 1879 yılında yeniden yayımlanmaya başlayabilmiştir.

⁵⁴ Ancak bu gazetenin muhtevası hukuki mevzulara hasredilmiş değildir. Bkz.: Nesimi Yazıcı, "Takvim-i Vekâyi", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/takvim-i-vekayi> (s.e.t. 24.02.2023).

⁵⁵ Sakk, şeriye mahkemesi kadısının önüne gelen bir uyuşmazlık hakkında verdiği hükmü yazıya nasıl geçireceği hususunda yol gösteren, ekseriyetle daha tecrübeli kadılar tarafından hazırlanan, ayrıca farklı konularda mahkemelerin vereceği kararların yazım usulüne ilişkin örnekler ihtiva eden eserlerdir. Bkz.: Süleyman Kaya, "Mahkeme Kayıtlarının Kılavuzu: Sakk Mecmuası", C. 3, S. 5, 2010, TALİD Türk Hukuk Tarihi Sayısı, s. 380.

⁵⁶ Ali Turan, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, s. 175.

⁵⁷ Gazetenin çevrimiçi erişime açıktır. İlk sayı için bkz.: <https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/arsiv/cerideiMehâkim/1873/s1-c1-ttk-1873-1-8.pdf> (s.e.t. 18.02.2023)

⁵⁸ Son sayı için bkz.: <https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/arsiv/cerideiMehâkim/1875/s125-c2-eau-1875-1561-1568.pdf> (s.e.t. 18.02.2023)

Osmanlı Türkçesi ile yayınlanan ceridenin ilk sayısında yaklaşık iki sayfalık, imzasız bir mukaddime yer alır. Mukaddimedede hâkim ve mahkemelere ihtiyacın insani yönünden bahsedildikten sonra, “... *hasmeynin ikisinden de akvâ bir kuvvet-i aliye ve galebe lâzımdır ki onun hüküm ve kararı ve kuvvet ve iktidarı ile mazlumun hakkı zalimden alınsın...*” denilerek, mahkemenin işlevi ve niteliği yorumlanmıştır. Devamında “...*İbtidâ-i hilkât beni Âdemde yeryüzü yalnız üç şahsa ikametgâh iken bile dava ve muhakeme ve hükümet zuhura geldi. Hâbil ve Kabilin huzûr-u hazreti Âdem’de muhakemeleri malumdur...*” denilmiş ve mahkemelerin insanlığın başından bu yana kurulageldiği kanaati belirtilmiştir. Yazara göre, her toplumun saadet ve selametine, tâbi olduğu adil yönetim vasıta olacaktır: “...*Bundan sabit olarak her hükümet ve devletin mebnî-aleyhâ kazâ-i hükm ve adalet ve her kavmin saadet ve selametine ancak tabi olduğu hükümet-i adile vasıta...*”

Ceridenin bahsedilen şekildeki girişinden, muhtemel içeriği hakkında çıkarım yapmak mümkündür. Mukaddimededen anlaşıldığı kadarıyla ceride hukuk uygulamasına dair bir muhtevaya sahip olacaktır. Zira girişte hak, hukuk, adalet gibi hukuk nazariyatına dönük kavramlardan ziyade; hâkim, mahkeme, dava, hasımlık gibi tatbikata dönük kavramlar işlenmiştir. Mukaddimenin devamında bu niyet izhar edilmiştir: “...*Mehâkim-i nizamiyede cereyan eden mürâfaat ve muhâkemat eğer ki hasbelnizam sûret-i aleniyede icra olunmakta ise de bunlarda verilen hüküm ve kararın dahi bir vasıta-i neşriye ile pîş-i nazar-ı âmmeye konulması bir kat daha emniyet ve itimadı müceb olacağından, Ahkâm Adliye Nezaret-i Celilesi’nin taht-ı tetkik ve idaresinde olarak işbu gazetenin tab’ ve neşrine irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi...*” Ceridenin, mahkemelerce verilen kararların ilan vasıtası olarak, Adliye Nezareti denetim ve gözetiminde, padişahın iradesine binaen neşredileceği bu kısımdan anlaşılmaktadır. Padişah iradesine atıf, dönemin yönetiminde merkezîyetçiliği sağlama iradesine dikkat çekmektedir. Adliye Nezareti’nin denetim ve gözetimi ise ceridenin resmi hüviyetini gösterir niteliktedir.

Yazının devamına göre ceridenin neşri, kanunların uygulanabilirliğinin denetlenmesine katkıda bulunacak, kanunların yorumlanması hususunda açıklık ve anlaşılabilirlik sağlayacak, öte yandan çıkartılan kanun ve nizamnameler ile bunlarda yapılan değişikliklerin tek elde, derli toplu bir şekilde ulaşılabilir olması temin edilecektir: “*Bu vasıta ile Mehâkim-i nizamiyede deâvi-i hukûkiye ile cünha ve cinâyât maddelerinde kavânîn ve nizâmât-ı müesseseye ne derecede tatbik-i hükm ve muamelat bulunduğu herkese malum olacağından başka, ona derc edilecek ilâmât mütalaasıyla ibârât-ı nizamiyenin Mehâkimce ne türlü şerh ve tefsir bulunduğu dahi anlaşılacağından ve çünkü gerek Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezaretinin ve gerek onun idaresinde teşkil kılınan devâir-i Mehâkim-i nizamiyenin sûret-i tesis ve muamelâtına ve vezâifine müteallik tanzim olunan nizâmât eğer ki matbuat vasıtasıyla bi’d-defâat neşr ve ilan kılınmış ise de bunlar muhtelif tarihlerle müteferrikan tab’ ve ilan olmakla ve nizâmât-ı mezkûreye müteferri muahharen ittihaz ve icra kılınan bazı usul ve tadilat dahi henüz neşr edilmemekle, bunların cümlesi bir yerde topluca bulundurulmak...*”

Ceridenin, gerektiğinde kendisine başvurulmak üzere, numaralandırılmak suretiyle kitap halinde toplanması ve hem devletin

merkezindeki hem de taşradaki tüm mahkemelere gönderilmesi amaçlanmıştır⁵⁹: “...*hîn-i iktizasında müracaat edilmek üzere mezkûr gazetenin gerek burada ve gerek taşralarda bulunan cemi Mehâkim-i nizamiyeye bi'l-irsal oralarda numara tertibiyle kitab şeklinde hıfz ve teclid ettirilmesi mukarrer bulunduğundan...*”. Ceride incelenirken, kesintiye uğradığı döneme kadar sayfa numaralarının birbirini takip eder şekilde ilerlediği ve 125. sayının 1568 sayfa numarasıyla sona erdiği görülür. Kütüphanelerde yer alan ceride nüshaları da kitap olarak toplanmış haldedir.

Mukaddimeden genel olarak anlaşıldığı üzere, Ceride-i Mehâkim birçok maksada matuftur: Osmanlı tebaasının ve idarecilerinin kanunlardan ve kanunların uygulanmasından haberdar edilmesini sağlamak; kanunların ne şekilde, ne derecede uygulandığını ve nasıl yorumlandığını vuzuha kavuşturmak; gerek merkezde gerekse taşrada bulunan mahkemelerin hem ilamlara hem de nispeten dağınık halde bulunan mevzuata toplu şekilde erişimini sağlamak... Öte yandan, bu minvalde ceridenin yalnız mahkeme ilamlarını değil, aynı zamanda adli ilanlarla mevzuatı da ihtiva etmek üzere çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Bu ilk aşamada henüz ilmi yazılardan bahsedilmemiştir.

Bu çalışma hazırlanırken ceridenin ilk yüz yirmi beş sayısı odağa alınmış, bunlar arasından da elli sayı nispeten ayrıntılı şekilde incelenmiş, bu elli sayının içeriğine ilişkin özet bilgilerle bir liste oluşturulmuş ve çalışma ekinde sunulmuştur. Bu minvalde ceridenin içeriğine biraz daha yakından bakılırsa; öncelikle davalarda davalı yahut davacı olarak zimmi-Müslüman sayısında önemli bir farklılık görülmediği söylenmelidir. Davalarda taraf olan zimmi ve Müslümanların sayısı incelenen cerideler özelinde müsvi gibidir. Her sayıda mutlaka hukuk ve ceza kararları, ilanlar ve mevzuat yer almış değildir. Bazı sayılarda bunların hepsi aynı anda mevcutken, bazı sayılarda yalnız hukuk dairesi kararları yer almıştır. Bazılarında mevzuat varken çoğunda yer almamıştır. Kararların ve diğer yayınlanan metinlerin bazıları bir sayıya sığmadığından, ‘*bakiyesi sonra*’ denilerek gelecek sayıya bırakıldığı olmuştur. Bir sayıya sığmayan bu şekildeki içerikler, sonraki sayıda ‘... *mâ'bâd*’ denilerek yayınlanmıştır. İlanlar ekseriyetle en son sayfaya bırakılmıştır, bununla birlikte diğer içeriğin sıralaması bakımından mutlak uygulanan bir kural olduğu kanaatinde değiliz, farklı örneklere rastlanmıştır. Yayınlanan mahkeme kararları hem hukuk hem ceza alanına ilişkindir. Davaların konuları çok çeşitlidir. Muhteva bakımından; elli sayıda yer alan 378 başlığın 156 tanesinin Temyiz-i Hukuk Dairesi ilamı olduğu görülür. Bunun yanında Muhakemat-ı Cezaiye Dairesi’nin 137 adet mazbatası mevcuttur. Divan-ı İstinaf, Divan-ı Cünha ve Beyoğlu Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi gibi muhtelif mahkemelerden verilen toplam 28 karar; 1 ilanen tebligat, 8 muhtelif ilan ve 18 icra ilanı yayınlanmıştır. Elli sayıdaki 378 başlıktan yalnızca 12 tanesi mevzuata ilişkindir. Bu rakamlara bakıldığında, ceride yöneticilerinin yüksek mahkeme kararlarına öncelik verdiği, böylece içtihadı birliği sağlamayı hedefledikleri düşünülebilir. Dava türleri bakımından hukuk-ceza ayırımında hukuk ihtilafların daha çok olduğu, bu

⁵⁹ Bugün gelinen noktada, dergi -eski sayıları da dahil olmak üzere- dijital ortamda kamunun istifadesine açılmıştır. Bu minvalde Mehâkim-i Ceride’den Adalet Dergisi’ne uzanan süreçte bu hedefe ulaşılabildiği söylenebilir.

durumda toplumdaki hukuki sorunlardan mahkemelere taşınanların daha ziyade özel hukuk konulu olduğu, kamu düzenine ilişkin sorunların daha az olabileceği değerlendirilmesi yapılabilir. Şimdi bu başlıkların içeriklerine değinilecektir.

A. TEMYİZ-İ HUKUK VE MUHAKEMAT-I CEZAİYE DAİRESİ KARARLARI

Birinci bölümde izah edildiği üzere, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye, Osmanlı hukukundaki ilk sistematik temyiz merciini oluşturmuştur. Ticaret ve nizamiye mahkemeleri ile istinaf mahkemelerinin kararları temyiz incelemesi için Divan'a gelmiş ve burada karara bağlanmıştır. Bunlardan başka; mahkeme-i ticaret-i bahriyeden verilen bir ilamın temyizi de görülmüştür. Ceridede yayınlanan kararların ne şekilde seçildiği ve yayınlandığı ceridede açıkça izah edilmemiştir. Bununla birlikte, incelendiği kadarıyla yayınlanan kararların bazılarının usul hukuku bakımından, bazılarının taraflar bakımından önem arz ettiği ve benzer durumlara örnek olması amacıyla yayınlanmış oldukları kanaati hasıl olmuştur.

Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'nin temyiz-i hukuk dairesinde görülen davalara ilişkin kararlar "*Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Sureti, Temyiz-i Hukuk Dairesinden Tanzim Olunan İlam Sureti*" başlıklarıyla yayınlanmıştır. Ceridede temyiz-i hukuk dairesi kararlarının yoğunlukta olduğu söylenebilir; incelenen sayılarda 156 karar ile en çok başlık bu türde kararlara aittir.

Hukuk Dairesi önüne gelen davaların konuları çeşitlidir. Alacak davaları⁶⁰, ortaklıklar sebebiyle meydana gelen hukuki ihtilaflar⁶¹, tazminat olarak nitelendirilebilecek zarar ve ziyan davaları⁶², kira anlaşmazlığından kaynaklanan davalar⁶³, iltizam konusundan kaynaklanan davalar⁶⁴, taşınmazların aynından kaynaklanan davalar⁶⁵, poliçe ve tahvil gibi kıymetli senetlerden kaynaklanan davalar⁶⁶ karara bağlanmıştır. Bunlar genel türler

⁶⁰ Bu yönde çok sayıda karar olduğundan burada örnek olarak bazı kararların künyeleri verilecektir. Bu konudaki tüm kararlar için ekteki liste incelenebilir. CM, 9 N 1289, S. 1, s. 2; CM, 30 N 1289, S. 4, s. 32; CM, 4 H 1289, S. 9, s. 75-79-84-86; CM, 18 H 1289, S. 11, s. 109; CM, 20 A 1289, S.20, s. 249...

⁶¹ Bu yönde de çok sayıda karar olduğundan burada örnek olarak bazı kararların künyeleri verilecektir. Bu konudaki tüm kararlar için ekteki liste incelenebilir. CM, 28 My 1289, S. 8, s. 60; CM, 18 H 1289, S. 11, s. 107; CM, 2 T 1289, S. 13, s. 147-151; CM, 9 T 1289, S. 14, s. 164; CM, 16 T 1289, S. 15, s. 184; CM, 15 Te 1289, S. 28, s. 390.

⁶² CM, 2 T 1289, S. 13, s. 138; CM, 30 T 1289, S. 17, s. 216; CM, 6 A 1289, S. 18, s. 217; CM, 27 A 1289, S. 21, s. 276; CM, 1 Te 1289, S. 26, s. 353; CM, 29 Te 1289, S. 30, s. 422; CM, 19 Ts 1289, S. 31, s. 425.

⁶³ CM, 18 H 1289, S. 11, s. 113; CM, 9 T 1289, S. 14, s. 157; CM, 3 E 1289, S. 22, s. 283; CM, 17 E 1289, S. 24, s. 321; CM, 24 E 1289, S. 25, s. 343; CM, 10 Ke 1289, S. 34, s. 479.

⁶⁴ CM, 21 My 1289, S. 7, s. 51; CM, 6 A 1289, S. 18, s. 232; CM, 1 Te 1289, S. 26, s. 348; CM, 10 Ke 1289, S. 34, s. 476-482.

⁶⁵ CM, 30 T 1289, S. 17, s. 207; CM, 6 A 1289, S. 18, s. 227; CM, 3 Ke 1289, S. 33, s. 471; CM, 22 Ke 1290, S. 86, s. 1256.

⁶⁶ CM, 30 T 1289, S. 17, s. 212; CM, 3 E 1289, S. 22, s. 281.

olup, bunlar haricinde arazi hukukuna ilişkin anlaşmazlığa ilişkin dava⁶⁷, nakdi cezalar⁶⁸ gibi münhasır örnekler de görülmüştür. Alacak davalarının sebepleri de çeşitlidir; bahsedildiği gibi drahomadan kaynaklanan alacak davası⁶⁹, rehin⁷⁰, kefalet⁷¹ ve vekalet⁷² ilişkisinden kaynaklanan alacak davaları, iş ilişkisinden kaynaklanan alacak davası⁷³, alt kira sözleşmesine dayanan alacak davası⁷⁴ gibi çeşitli sebeplerle alacak davaları Divan önüne gelmiş ve ceridede yayınlanmıştır. Konusu ne olursa olsun, yayımlanan kararlar, usuli öğeleri yoğunlukla barındırmıştır.

Divan'ın mezkûr Muhakemat-ı Cezaiye dairesinden 50 ceride sayısında toplamda 137 karar yayınlanmıştır. Kararların hemen hemen tamamı "*Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir*" başlığıyla verilmiştir. Konularına bakıldığında; kalpazanlık⁷⁵, katl⁷⁶, sirkat⁷⁷, gasp⁷⁸, darp⁷⁹ ve cerh⁸⁰ gibi suçlara dair davaların sıklıkla görüldüğü anlaşılır. Bunlar kadar yoğun olmamakla birlikte; firar⁸¹, teşhir-i silah⁸², hileli iflas⁸³, yalan yere yemin etme⁸⁴, suçluya yardım ve yataklık etme⁸⁵, ıskat-ı cenin⁸⁶,

⁶⁷ CM, 22 Ke 1290, S. 86, s. 1251.

⁶⁸ CM, 20 A 1289, S.20, s. 261; CM, 28 Ks 1291, S. 92, s. 1301.

⁶⁹ CM, 5 M 1291, S. 99, s. 1359.

⁷⁰ CM, 1 Te 1289, S. 26, s. 357; CM, 8 Te 1289, S. 27, s. 361; CM, 7 Ks 1290, S. 89, s. 1275.

⁷¹ CM, 14 N 1291, S. 96, s. 1334.

⁷² CM, 30 T 1289, S. 17, s. 211; CM, 15 Te 1289, S. 28, s. 379.

⁷³ CM, 9 T 1289, S. 14, s. 162; CM, 30 Ke 1290, S. 88, s. 1269.

⁷⁴ CM, 3 E 1289, S. 22, s. 286.

⁷⁵ CM, 9 N 1289, S. 1, s. 5-6; CM, 21 My 1289, S. 7, s. 49; CM, 9 T 1289, S. 14, s. 156; CM, 12 M 1291, S. 100, s. 1364.

⁷⁶ Katl, gasp, sirkat, cerh konularında çok fazla örnek karar olduğundan buradaki dipnotlarda tüm kararlar zikredilemeyecektir, ekteki listeden incelenebilir. Örnekler için; CM, 9 N 1289, S. 1, s. 7; CM, 16 N 1289, S. 2, s. 9; CM, 7 My 1289, S. 5, s. 37; CM, 23 T 1289, S. 16, s. 191; CM, 1 Te 1289, S. 26, s. 348; CM, 15 Te 1289, S. 28, s. 387.

⁷⁷ CM, 16 N 1289, S. 2; s. 12; CM, 6 A 1289, S. 18, s. 223; CM, 3 E 1289, S. 22, s. 292; CM, 17 E 1289, S. 24, s. 314; CM, 8 Te 1289, S. 27, s. 369; CM, 22 Te 1289, S. 29, s. 395.

⁷⁸ CM, 19 Ts 1289, S. 31, s. 430; CM, 28 Ks 1291, S. 92, s. 1298; CM, 5 Ks 1291, S. 93, s. 1312; CM, 12 Ks 1291, S. 94, s. 1313-1314-1315.

⁷⁹ CM, 2 T 1289, S. 13, s. 149; CM, 8 Te 1289, S. 27, s. 368; CM, 19 Ts 1289, S. 31, s. 434; CM, 21 N 1291, S. 97, s. 1341.

⁸⁰ CM, 21 My 1289, S. 7, s. 54; CM, 23 T 1289, S. 16, s. 193; CM, 3 E 1289, S. 22, s. 294; CM, 3 Ke 1289, S. 33, s. 460.

⁸¹ CM, 3 E 1289, S. 22, s. 289.

⁸² CM, 13 A 1289, S. 19, s. 245; CM, 21 Ks 1290, S. 91, s. 1293.

⁸³ CM, 11 H 1289, S. 10, s. 92.

⁸⁴ Divan-ı Cünha kararıdır: CM, 14 My 1289, S. 6, s. 44.

⁸⁵ CM, 12 M 1291, S. 100, s. 1367.

⁸⁶ İskat-ı cenin, bir müessir fil neticesinde gebe bir kadının karnındaki çocuğun düşürtülmesidir. Bkz.: Ahmet Kılınç, "Çocuk Düşürtme Suçunun 17'nci Yüzyıl

eşkıyalık⁸⁷, ev basma⁸⁸ ve ilka yoluyla öldürme⁸⁹ de görülen konular arasındadır. Bir hastanın tedavi esnasında vefat etmesi sebebiyle doktorun şikâyet edildiği bir örneğe de rastlanmıştır.⁹⁰ Ceza davalarında da müşteki ve şüpheliler yahut zanlılar bakımından din farkının önem arz eder nitelikte olmadığı görülür; Müslüman ve zimmi taraf sayıları denk gibidir.

Ceridede muhakemat-ı ceza dairesinin kararlarından başka, ceza muhakemesi alanına özel birkaç metnin yayınlandığı görülür. Mezkûr metinler Valide Han Vakıyası olarak tanımlanan bir olaya ilişkindir. Vakıya göre, kişisel münazaaları sebebiyle zaptiye memurlarınca üzerlerine gidilen İran Devleti tebaasından kişiler Valide Han'a saklanmışlar, bu haber alındığında olay yerine derhal askerler çağırılmış ve kişiler tevkif edilmiştir. Yargılamaları yapılmak üzere Dersaadet Ceza Dairesi'ne alınan İranlılar, sorulara cevap vermekten imtina etmişler, mezkûr ceza dairesi başkanlığı da bu halde nasıl davranılacağını Divan'a sormuştur. Ceridenin üçüncü sayısında, 'Suret-i Cevab' başlığı ile bu soruya verilen cevap yayınlanmıştır.⁹¹ Bu cevabı takiben, aynı sayıda İranlıların sorgulamalarına ilişkin metnin de örnek olarak yayınlandığı görülür.⁹²

Gelecek başlığa geçilmeden önce, barındırdığı usuli öğelerle dikkat çeken bir kararın kısaca zikredilmesi faydalı görülmüştür. Bu kararda⁹³, alacaklıların talebi üzerine yapılan yargılamada taraflardan Mustafa'nın borçlu olduğu yönünde hüküm kurulmuştur. Aleyhine hükmedilen Mustafa '*müddet-i nizamiyesi zarfında*' karara itiraz etmiş, böylece '*tarafeyn hüküm-ü gıyabiyeden evvel buldukları hale*' dönmüştür. Yapılan yargılama sonrası Mustafa'nın davacılara daha az borcu olduğu gerçeği ortaya çıkmıştır. Kararın devamında ise gıyapta yargılamaya ilişkin bir usul hukuku tartışması bulunur. Karşı taraf vekilince temyiz dilekçesinde, her ne kadar gıyapta yargılama yapılmışsa da, bunda tarafların Divan'a celp olunmamasının muhakemeye gerek görülmemesinden kaynaklandığı, muhakemeye davet edilip de gelmeyenlerin itiraz etme hakkı olsa da bu olayda olduğu üzere gerek görülmemesi sebebiyle davet olunmayanlar hakkında verilen hükümlerin gıyabi addolunamayacağı, kaldı ki Mustafa'nın hükme itiraz hakkı olduğu kabul edilse dahi hapsedilmiş olduğu ve hapsin nizamen icradan sayıldığı, bu nedenle itiraz hakkının düşeceği iddia edilmiş, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Dahili Nizamnamesi'nin ikinci ve üçüncü maddelerine göre temyiz incelemesi talep edilmiştir. Divan'a göre, vekilin itirazları böyle olsa da, muhakemeye davet olunup da gelmeyenlerin veya gelip de muhakeme

İstanbul'undaki Görünümü", C. 23, S. 38, 2018, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s. 33.

Bu konuda ceridede yer alan dava: CM, 29 Te 1289, S. 30, s. 409.

⁸⁷ CM, 28 My 1289, S. 8, s. 70.

⁸⁸ CM, 8 Te 1289, S. 27, s. 376; CM, 27 N 1291, S. 98, s. 1346.

⁸⁹ CM, 15 Te 1289, S. 28, s. 389.

⁹⁰ CM, 20 A 1289, S.20, s. 252.

⁹¹ CM, 23 N 1289, S. 3, s. 19.

⁹² CM, 23 N 1289, S. 3, s. 19.

⁹³ CM, 30 T 1289, S. 17, s. 202.

ve mücavebeden imtina edenlerin itiraz yetkileri olduğu Usul-i Muhakeme Nizamnamesi'nde açıkça yazılı olmasına nazaran; hiç davet olunmayanların itiraza hakkı evleviyetle olacaktır. Öte yandan merkûm Mustafa gıyabında verilen hükmün icrası için hapsedilmiş ise de hüküm kendisine tebliğ edilmeksizin hapsedildiği ve hapsin üçüncü günü itiraz dilekçesini verdiği anlaşıldığından, halbuki bu halde on beş günlük itiraz süresinin tebliğden itibaren işlemeye başlayacağı, bu süre geçmeksizin kararın icra edilemeyeceği Usul-i Muhakeme Nizamnamesi'nin 71. maddesinde yazılıdır. Divan bu nedenle itiraz eden yanın bu iki itirazının “mecrûh” olduğuna hükmetmiştir.⁹⁴ Devamında ise yetki tartışması yapılmıştır: Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nizamnamesi'nin 2. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre, bir mahkemenin salahiyet ve mezuniyet-i nizamiyesi haricinde bir iş ruyet etmesi hükmün nakzedilmesini gerektiren sebepler arasındadır. Bu nedenle Divan-ı Ahkâm-ı Adliye mezkûr hükmü inceleyip nakzına karar vermişse de, Divan-ı Temyiz-i Vilayet'in yaptığı üzere davayı bidayet mahkemesi gibi inceleyip karar vermesi bahsi geçen nizamname hükmüne aykırılık teşkil edeceğinden, nakza dair şerh karara ilişitirildikten sonra davanın yeniden görülmek üzere bidayet mahkemesi mahalline gönderilmesine karar verilmiştir. Karar, Divan-ı Temyiz-i Vilayet'in yetkisini aşarak ilk derece mahkemesi gibi karar verdiği şeklindeki usul hukukuna aykırılığı ve tarafların savunma ve cevap dilekçelerinin alınmamış olması, tarafların celp edilmemesi gibi diğer aykırılıkları, bu aşamadan sonraki usulü ve kanun yollarını izah ederek sona ermiştir.

Görüldüğü üzere kararda yoğun bir usul hukuku mesaisi yapılmıştır. Ceridede yer alan kararların genel itibariyle bu şekilde olduğu, usule azami dikkat edilmeye çalışıldığı, incelenen neşirlerden çıkartılan temel bir sonuçtur.

B. DİĞER MAHKEME KARARLARI

Cerideye ilişkin çalışmalarda yaygın bilgi, ceridede Divan'ın temyiz mahkemesi olarak gördüğü davaların ilamlarının yayınlandığı yönünde olmasına rağmen, aslında ceridede başka tür ve seviyede mahkemelerin verdikleri kararlar da yer almıştır.

İlk olarak 21 Ramazan 1288'de yayınlanan bir nizamname ile Divan'ın nizamiye mahkemeleri yerine kurulan⁹⁵ Divan-ı İstinaf, Mahkeme-i İstinaf yahut İstinaf Mahkemesi denen, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye nezdinde çalışmış olan istinaf divanının kararları ceridede yayınlanan kararlar arasındadır.⁹⁶ Mezkûr nizamname ile Mahkeme-i İstinaf'a bağlı olarak kurulan Divan-ı

⁹⁴ Mecrûh esasında ilk sözlük anlamında cerh edilmiş, yaralanmış, yaralı manalarına gelir. Burada bir hukuk terimi olarak ise bir iddianın çürütülmüş olmasını ifade etmiştir.

⁹⁵ Nizamname Ceride'de de yayınlanmıştır: CM, 28 My 1289, S. 8, s. 58.

⁹⁶ CM, 16 N 1289, S. 2, s. 16; CM, 25 H 1289, S. 12, s. 128, CM, 16 T 1289, S. 15, s. 178; CM, 6 A 1289, S. 18, s. 221; CM, 10 E 1289, S. 23, s. 306; CM, 19 Ts 1289, S. 31, s. 439; CM, 3 Ke 1289, S. 33, s. 457; CM, 3 Ke 1289, S. 33, s. 467.

Cünha yahut Cünha Divanı denen mahkemenin de kararları ceridede yer almıştır.⁹⁷

Bundan başka, “*eşhas ile hükümet beyninde olan davanın rüyetine mahsus mahkeme-i ibtidaiye*” kararları da bu minvalde değerlendirilebilir. Bu mahkemenin, şahıslar ile hükümet arasında tahaddüs eden davalarda verdiği birkaç karar da ceridede yer almıştır.⁹⁸ Bu kararlardan biri, Tanzimat sonrasında Osmanlı Devleti’nde idari yargı örneği olarak zikredilebilir.

İncelenen dönemde, idare olarak Dâr-ı Şura-yı Askeri (Bâb-ı Vâlâ-yı Seraskeri, Bâb-ı Şura-yı Seraskeri de denmektedir) çeşitli ihtiyaçlara binaen ve idari vazifesi bağlamında zaman zaman mal alımında bulunmuş, bunu yaparken ilan vermiş, akabinde ihale usulüyle en düşük fiyatı taahhüt eden kişiyle sözleşme imzalamış, malların tesliminde bir kusur olması halinde ise tazminat yoluna başvurmuştur.⁹⁹ İncelenen karar da bu usulün uygulamaya yansımaları göstermektedir. “*Şahıs ile hükümet beyninde olan davanın rüyetine mahsus mahkeme-i ibtidaiyeden 27 Zilhicce sene 89 Tarihi ve dört numaralı tanzim olunan İlamın suretidir*” başlıklı olan karar, Dâr-ı Şura-yı Askeri ile Arslan Bezirgân kefilî Mösyö Avram arasında Palamut Konturatosundan doğan zarar ve ziyan davasına ilişkindir.¹⁰⁰ Dâr-ı Şura’nın ihalesini alan davalı yan palamutları zamanında teslim etmemiş, davacı palamutları başka bir yerden temin etmek zorunda kalarak zarara uğramıştır. Dava bu zararın tazminine ilişkindir. Bu minvalde taraflar vekilleri aracılığıyla dinlenmiş, delilleri değerlendirilmiş ve ihtilaf hükme bağlanmıştır.

Ceridede kararları yayınlanan bir diğer mahkeme, Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi kararlarıdır. Bu mahkemenin kararları birkaç sayıda peş peşe “*Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip de Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretidir*” başlığıyla verilmiştir.¹⁰¹

Bu başlık altında son olarak önemli bir örneğe değinilecektir. İncelenen sayılardan yirmi altıncısında, ‘Divan-ı Ahkâm- Adliye Heyet-i Umumiyesinden Verilen İlam Suretidir’ başlıklı bir ilam bulunur. Nispeten uzun sayılan bu ilam, Kirkor Boyacıyan ile Avadis Baronyan arasında görülen tahvil ve poliçeye dayanan alacak davasına ilişkindir. İlama göre, taraflar arasında tahaddüs eden dava, mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinde ve divan-ı istinafta görülmüş, daha sonra istinaf ilamı temyiz-i hukuk dairesince bozulmuş, tashihi için iade edilmiştir. Divan-ı istinaftan verilen yeni kararda ise nakzedilen ilamın hükmü ve gerekçesi aynen korunmuştur. İlamın devamına göre, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nizamname-i Dahilisi’nin

⁹⁷ CM, 30 N 1289, S. 4, s.30 ve CM, 14 My 1289, S. 6, s. 44.

⁹⁸ CM, 24 E 1289, S. 25, s. 340; CM, 8 Te 1289, S. 27, s. 365; CM, 19 Ts 1289, S. 31, s. 437.

⁹⁹ Cevat Aksu, “Dâr-ı Şûrâ-yı Askeri (Kuruluşundan 1876 Yılına Kadar)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih (Yakınçağ Tarihi) Anabilim Dalı, Ankara, 2004, s. 79.

¹⁰⁰ CM, 24 E 1289, S. 25, s. 340.

¹⁰¹ CM, 21 N 1291, S. 97, s. 1344; CM, 27 N 1291, S. 98, s. 1346-1348-1349-1350-1352; CM, 5 M 1291, S. 99, s. 1354-1355-1356-1357.

beşinci maddesine¹⁰² tevfi kan, ilam-ı mezkûr ve tarafeynden verilen itiraz ve cevap layihaları evrak-ı atıkasıyla birleştirilerek Divan'ın Heyet-i Umumiyesinde mütalaa olunmuş ve tekrar ve bu kez kesin olarak nakzedilmiştir. Bu karar, hâkimin hükmünde direnmesi hususunda güzel bir örnek teşkil etmektedir.

C. İLANLAR:

Ceridede icra yoluyla satılacak ev, dükkân, bostan, bahçe gibi taşınmazların açık artırma ilanları yer almıştır. İlamlarda ekseriyetle alacaklı ve borçlunun isimleri, alacak miktarı ve satılacak olan taşınmazın ayırt edici özelliklerine yer verilmiştir. Bunlardan başka müzayede tarihi ilan edilerek, talip olanların Divan-ı Ahkâm-ı Adliye İcra Cemiyeti'ne başvurmaları gerektiği ilan edilmiştir.¹⁰³

İlanlar başlığında yalnız açık artırma, icra ilanları yayınlanmış değildir. Burada farklı türde ilanların da yer aldığı görülmektedir. Peş peşe ilanların verildiği iki konu, Dersaadet'te kurulması planlanan nisa hastanesi ve dava vekillerine ilişkindir.

Nisa hastanesine ilişkin yayınlanan ilk ilana göre Dersaadet'te bir nisa hastanesi kurulması için yardım nevinden para toplanmaktadır ve toplanan miktarla hastane kurulup alet-edevat alınabileceks e de hastanenin sermayesinin henüz karşılanamamıştır. Bu nedenle eldeki paranın Emniyet Sandığı vasıtasıyla değerlendirilmesi için ilgili komisyonda müzakereler yapılmış ve ilanı uygun görülmüştür ve ceridenin takip eden sayısında da bu husustaki gelişmeler duyurulmaya devam edilmiştir.¹⁰⁴

Bir başka ilan serisi ise dava vekillerinin imtihan ve şahadetname ile mesleğe kabulleri Divan-ı Ahkâm-ı Adliye çatısı altında kurulan komisyona, bunun için izlenecek prosedüre, sınav ve eğitimlere, komisyona kabul süreçlerine ilişkindir.¹⁰⁵ Ramazan ayı geldiğinde komisyonun yalnızca perşembe günleri toplanacağı şeklindeki duyuru da ceridede ilan edilmiştir.¹⁰⁶

¹⁰² Beşinci madde hükmü şu şekildedir: “*Suret-i katiyede verilmiş olan bir ilam ikinci maddede muharrer olan esbâb-ı erbaanın birinin veyahut birkaçının vücuduna mebni Mahkeme-i Temyiz’de nakz ile tekrar tetkik edilmek üzere bir mahkemeye havale olundukda mevzubahis olan davaya dair verilen ikinci ilamın hükmü ilam-ı menkûzun hükmünde istinat olunan ile ve esbâba binâ olunup da tekrar nakzı müddei veya müddei-aleyh tarafından istida kılınır ise Mahkeme-i Temyiz’in iki dairesinin içtimalı ile tekrar tetkik ve inde’l-icâb nakz olunur. İşbu ikinci nakzın hükmü dahi ibtidâki ilamın nakzında medâr-ı hükm olan esbaba mübteni olur ise davanın havale olunduğu Mahkeme-i Temyiz’de verilen karara imtisale mecburdur.*” Bkz.: Düstur, Tertip I, C. 1, s. 330.

¹⁰³ Örneğin; CM, 30 N 1289, S. 4, s. 32; CM, 11 H 1289, S. 10, s. 97; CM, 16 T 1289, S. 15, s. 184; CM, 23 T 1289, S. 16, s. 200; CM, 19 Ts 1289, S. 31, s. 440; CM, 3 Ke 1289, S. 33, s. 472.

¹⁰⁴ CM, 24 E 1289, S. 25, s. 344 ve CM, 1 Te 1289, S. 26, s. 360.

¹⁰⁵ CM, 20 A 1289, S.20, s. 264; CM, 27 A 1289, S. 21, s. 280; CM, 3 E 1289, S. 22, s. 296; CM, 10 E 1289, S. 23, s. 312.

¹⁰⁶ CM, 15 Te 1289, S. 28, s. 392.

Ceridenin incelenen sayılarında ilanen tebligata ilişkin de bir örneğe rastlanmıştır. Buna göre, mahkeme-i temyizden verilen ilamla hakkında hüküm kurulan Seyran Ağa'nın hükümden sonra vefatı ve veresesinin Dersaadet ve taşrada ikametgahı bulunmaması sebebiyle, Usul-i Muhakeme Nizamnamesinin 20/4 ve 66. maddelerine binaen, tebliğ yerine geçmek üzere ilamın bir sureti mahkeme divanhanesine talik olunmuş, bir sureti de ceridede yayınlanmıştır.¹⁰⁷ Bu örnek, elli sayıda görülen tek ilanen tebligat örneğidir.

D. MEVZUAT:

İncelenen elli sayıda yer alan mevzuat düzenlemesi yalnızca on iki tanedir. Az sayıdaki düzenlemeye burada ismen yer verilecektir. İlk sayıda mukaddime ve temyiz kararlarından sonra, ikinci sayıda mukaddimede belirtildiği üzere nizamnamelere yer verileceği tekrar edilmiş ve ilk olarak Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nizamname-i Esasisi yer almıştır.¹⁰⁸ Bunu takiben Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nizamname-i Dahilisi üçüncü ve dördüncü sayılarda verilmiştir.¹⁰⁹

Beş ve altıncı sayılarda Dersaadet Hukuk-ı Âdiye ve Cezaiye Mehâkim-i Nizamiyesinin Teşkilat ve Vezaifine Dair Nizamname yayınlanmıştır.¹¹⁰ Bunlardan başka; Dersaadet Mehâkim-i Nizamiyesi Nizamnamenin Zeyl Olunacak Mevâdd-ı Nizamiyenin Suret-i Muhricesi¹¹¹, Dersaadet Hukuk-u Adiyeye ve Cezaiye Mehâkim-i Nizamiyesinin Teşkilatı ve Vezaifine Dair Nizamname¹¹², İcra Cemiyetinin Vezaif ve Muamelatına Dair Nizamname¹¹³, Havale Cemiyetinin Vezaif ve Muamelatına Dair Nizamname, Mehâkim-i Nizamiye Hakkında Nizamname¹¹⁴, Deyn İçin Emvâl-i Gayrimenkulenin Furuhtu Hakkında Nizamname¹¹⁵ ve Mahkeme-i Nizamiye Dava Vekillerinin Usul-i İntihab ve İmtihanlarına Dair Kararname¹¹⁶ yayınlanmıştır.

Ceridenin 1879 ve sonrası sayıları ile mukayese edildiğinde, bu ilk dönemki neşirlerinde mevzuatın arka planda kaldığı, yoğunlukla mahkeme kararları üzerine çalışıldığı görülmektedir. Bu durum, usuli sistemin yerleştirilme çabası olarak yorumlanabilir.

¹⁰⁷ CM, 11 H 1289, S. 10, s. 97.

¹⁰⁸ CM, 16 N 1289, S. 2, s. 10.

¹⁰⁹ CM, 23 N 1289, S. 3, s. 21; CM, 30 N 1289, S. 4, s. 25.

¹¹⁰ CM, 7 My 1289, S. 5, s. 39; CM, 14 My 1289, S. 6, s. 41.

¹¹¹ CM, 14 My 1289, S. 6, s. 42.

¹¹² CM, 28 My 1289, S. 8, s. 58.

¹¹³ CM, 4 H 1289, S. 9, s. 73.

¹¹⁴ CM, 18 H 1289, S. 11, s. 105.

¹¹⁵ CM, 25 H 1289, S. 12, s. 122.

¹¹⁶ CM, 13 A 1289, S. 19, s. 239.

E. TAHRİRAT, TALİMAT, TEZKİRE

Diğer başlıklar altına dahil olamayan birkaç resmi yazı burada incelenecektir. Ekteki listede talimat, tezkire ve tahrirat başlıklarıyla yer alan bu tür yazıların konuları da çeşitlidir. Bu yazıların genel bir duyuru yahut yönlendirme ihtiva ettiği söylenebilir.

Bu minvalde ilamların taraflara tebliğ edilmemesi usule aykırı olduğundan tebliğlerin yapılması gerekliliği¹¹⁷, fuzuli işgal durumunda ecrimisil davalarında yetki sorununun nasıl çözüleceği¹¹⁸, Osmanlı tebaası ile İran tebaası arasındaki ihtilafların çözümünde izlenecek yol¹¹⁹, dava vekaletinin bir sınıfa mahsus kılınması hususundaki tahrirat¹²⁰, borçluların borçlarına mukabil ferağdan imtina ettikleri taşınmazların satılması konusunda icraya hangi mahkemenin karar vereceği¹²¹, hukuk-u âdiyeye dair olan protesto ve sokestro dilekçelerinin hukuk-u âdiye mahkemeleri marifetiyle tasdik ve tebliğ edilmesinin caiz olup olmadığı¹²² gibi umumi konular tahrirat yahut tezkire şeklinde yayınlanmıştır.

Verilen son örnekte, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye, protesto ve sokestro dilekçelerine sair kendisine sorular gelmesi üzerine, konuyu hukuk dairesine havale etmiş, Şura-yı Devlet'e sorulmuş ve Şura-yı Devlet kararıyla tüm vilayetlere gönderilen bir emirname-i sâmi ile yalnız ticarete müteallik mevâdda sokestro ve protesto istidanamelerinin doğrudan doğruya ticaret mahkemelerine gideceği, geri kalanları mahall-i hükümetlerine ita edileceği karar kılınmıştır.¹²³ Bu karardan Şura-yı Devlet'in kanun boşluklarını doldurma hususundaki vazifesini icra ettiği anlaşılıyor.¹²⁴

F. GARİP BİR METİN: 'GARİP BİR VAKIA'

Ceridenin yirmi birinci sayısında, 'Garip Bir Vakıa' başlığı ile bir yazıya yer verilmiştir.¹²⁵ İncelenen sayılarda başkaca bir örnek bulunmayan bu yazı bir adli vakıaya ilişkindir. Metne göre sahhaf dellalı Mehmed Efendi, Fahreddin Efendi isimli bir kişinin emaneti olan bir mushaf-ı şerifini başkasına satmış, Fahreddin Efendi ya aynen mushaf-ı şerifi veyahut semeni olan dört bin kuruşu talep ederek şeriye mahkemesinden bu yönde bir ilam almış, taraflar hükmün icrası için icra cemiyeti şubesine geldiklerinde Mehmed Efendi, borcun ödenmesi hususunda direnmiş, bunun üstüne

¹¹⁷ CM, 16 T 1289, S. 15, s. 182.

¹¹⁸ CM, 23 T 1289, S. 16, s. 186.

¹¹⁹ CM, 13 A 1289, S. 19, s. 235.

¹²⁰ CM, 13 A 1289, S. 19, s. 238. Daha sonra bu tahriratı ilan kısmında yer alan ilanlar takip etmiştir.

¹²¹ CM, 20 A 1289, S.20, s. 261.

¹²² CM, 20 A 1289, S.20, s. 261.

¹²³ CM, 20 A 1289, S.20, s. 261.

¹²⁴ Şura-yı Devlet'in en temel görevlerinden birisi, kanunları yorumlama görevidir. Bkz.: Fethi Gedikli, Şura-yı Devlet, Belgeler, Biyografik Bilgiler ve Örnek Kararlarıyla, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 450.

¹²⁵ CM, 27 A 1289, S. 21, s. 270.

hapsedilmiş, birkaç gün sonra fakir haline hürmetle tahliyesini talep etmiştir. Fahreddin Efendi ilgili makama celb edilerek kendisine alacağı olan meblağın uygun birkaç taksite bölünmesi teklifi iletilmiş, o ise Mehmed Efendi'nin ödemekten aciz olmadığını, ancak inadı sebebiyle ödemekten imtina ettiğini, merkûm Mehmed Efendi'nin bir yerde alacağı olduğunu haber alıp, gidip almış, kendisiyle birlikte getirdiği bin iki yüz kuruşu ibraz etmiş, kendi alacağını mahsup edeceğini beyan etmiş, borçlu Mehmed Efendi de bunu tasdik etmiş, dört bin kuruşluk borcun bin iki yüz kuruşu böylece tahsil edilmiştir. Borçludan, borcun geri kalanı sorulduğunda, yine ödeme gücü olmadığından bahisle bir akçe dahi veremeyeceğini söylemiş, bu nedenle hapiste kalmaya devam etmiş, kanuni süre tamamlandığında tahliye olunmak üzere taraflar şubeye celb edilmiş, durum ileride tekrar değerlendirilmek üzere borçlunun kefalet-i nefsiye ile tahliye edileceği alacaklıya ifade olunduğunda, kendisi borçlu ile birlikte şubeye girerken borçlu *"işte ben doksan bir gün hapiste de yattım, artık benden bir para alamazsın"* demiş, alacaklı ise cevaben *"sen iyi adamsın, haksızlık etmezsin, benim paramı verirsin"* diyerek elini borçlunun sırtına sürdüğünde, akçe sesi duyulmuş, omzunda gizli akçesi olduğu anlaşılmış, borçlunun omzu yoklanmış ve abasının omuz kısmı söktürülmüş, beyaz bir kesede kırk dokuz Osmanlı lirası ile iki Fransız lirası bulunmuştur. Devamında, bu kadar parası olduğu halde, yalnızca alacaklısına zarar vermek kastıyla *'hapsi ihtiyar ve namusunun lekedâr'* etmekte ne lezzet ve meziyet bulduğu borçludan sorulmuş, borçlu ancak tebessümle cevap verebilmiştir. Metin, *"... bu efkâr-ı sakîmede bulunanlara mucib-i intibah olmak üzere ilan-ı keyfiyete ibtidar kılındı."* denilerek bitirilmiştir.

Bu garip olayın ceridede kinayeli bir üslupla anlatılması ve *"efkâr-ı sakîmede bulunanlara mucib-i intibah olmak üzere"* ilan edilmiş olması, ceridenin hedef kitlesinin yalnız hukukçular olmadığını gösterir. Öte yandan ceridenin muhteva bakımından keskin sınırlara tabi olmadığı, hukuki hayatı yönlendirmek ve iyileştirmek düşüncesi üzere gerekli görüldüğünde böyle bir metnin dahi yayınlanabileceği de anlaşılmaktadır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Bu başlık altında Ceride'nin mahiyetini ve ondan güdülen amacı izah etmek üzere, şu ana kadar verilen bilgiler çerçevesinde konunun bir bütün olarak resmedilmesi istenmektedir. Öncelikle Osmanlı Devleti'nin Tanzimat döneminde hem mevzuat hem teşkilat bakımından klasik dönemden oldukça farklılaştığı görülmektedir. Benzer unsurları her iki dönem de barındırmakla birlikte, Tanzimat dönemi kendine has çok sayıda unsur ve müesseseyi Osmanlı hukukuna kazandırmıştır. Çalışmanın ana konusu olan Ceride-i Mehâkim de Tanzimat dönemindeki hukuki değişimin sonuçlarından birisidir. Öyle ki Ceride, Tanzimat döneminde kurulan Osmanlı'nın ilk sistematik teyiz mercii olan Divan-ı Ahkâm-ı Adliye kararlarının ve duyurularının yayınlanması için kurulmuştur. Kuruluşunu takip eden yıllar içinde Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'nin Adliye Nezareti'ne dönüşmesine paralel olarak Ceride-i Mehâkim de Adliye Ceridesi haline gelecektir.

Önce haftada iki kez çıkartılması planlanan, daha sonra haftada bir kez ve fakat iki katı hacimle yayınlanmasına karar verilen Ceride-i Mehâkim'in

hukuk uygulamasının iyileştirilmesine yönelik bir gaye gütmüştür. Mukaddimesinde kullanılan terminoloji de bunu göstermektedir; zira mukaddimedede hukuk teorisi kavramlarından ziyade, uygulamaya dönük olan hâkim, mahkeme, dava, hasımlık gibi kavramlar üzerinde durulmuştur. Öte yandan, başlangıçta kanunların bir elde toplanıp, mevzuata ulaşımın kolaylaştırılmasının amaçlandığı vurgulanmışsa da, bu bakımdan nispeten daha az verim alındığı söylenebilir. Zira incelenen ceride sayılarındaki mevzuat başlıkları, mahkeme kararlarının çok çok gerisinde kalmıştır. Bunun nedeninin hukuk uygulamasındaki yeni usulleri yerleştirmek, örneklendirmek ve yaygınlaştırmak olduğu düşünülmüştür. Bu minvalde hukuk uygulayıcılarına yol gösterici tarzda çok sayıda ve ayrıntılı temyiz mahkemesi ve sair mahkemelerin kararlarının neşredildiği görülmektedir. Mahkeme kararlarının yayınlanmasındaki bir başka amacın ise kararların ilan edilerek alenileşmesi olduğunu söylemek gerekir. Nitekim yayınlanan içerik rakamsal olarak incelendiğinde, en fazla sayıda metnin yüksek mahkeme kararı olduğu görülmektedir. Böylece muhtemeldir ki içtihadî birliğin sağlanması hedeflenmiştir. Yine kararların konularına bakıldığında özel hukuk ihtilafların daha çok olduğu ve kamu düzenine ilişkin sorunların daha az olabileceği değerlendirilmiştir.

İncelenen kararların evvelâ klasik dönem Osmanlı yargılama araçlarından davaya vekalet, yemin ve sulh gibi öğeleri içerdiği görülür. Bununla birlikte Tanzimat döneminin Osmanlı hukukuna kazandırdığı istinaf, temyiz, dava vekilliği, mahkeme-i nizamiye, mahkeme-i ticaret, bidayet mahkemesi, divan-ı cünha, divan-ı istinaf, divan-ı temyiz-i vilayet, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye gibi müesseseleri de içermektedir. Yemin ve sulh, klasik dönem Osmanlı yargılama hukukunun iki önemli enstrümanıdır. İstinaf ve temyiz ise müessese olarak Tanzimat'ta Osmanlı hukukuna girmiştir; daha önce değinildiği üzere Osmanlı hukukunda kadı kararına itirazlar söz konusu olabilmekle birlikte bu iş için özelleştirilmiş kurumlar mevcut olmamıştır. Kararlar bu bakımlardan dönemin yapısını tasvir eder niteliktedir.

İncelenen kararlarda dikkat çeken bir başka hususiyet, tarafların zimmi yahut Müslüman olmaları bakımından büyük farklılık arz etmemesindedir. Kadı mahkemeleri yürürlükte olmakla birlikte, nizamiye mahkemeleri ve yeni kurulan diğer mahkemelere Müslüman tebaanın teveccüh ettiği ceride muhtevassından anlaşılmaktadır.

Kararlarda Osmanlı hukukunda yeni işlenmeye başlanan protesto, poliçe, tahvil gibi öğeler de dikkat çekmektedir. Aynı zamanda kararlardan, Osmanlı hukuk usulündeki bazı değişimler de izlenebilmektedir. Bilindiği üzere klasik dönemde davalarda sözlü beyan esastır, taraflardan kural olarak dilekçe istenmesi vaki değildir. Yine davaların duruşmalı, huzurda görülmesi söz konusudur. Ceridede görülen kararlarda ise tarafların dilekçe ile başvuruları, akabinde birbirlerinin dilekçelerine verdikleri yazılı cevaplar olduğu bilgisi yer almıştır. Kararların ekseriyetinde tarafların layihaları okunup mütalaa kılındı denilmekle bu usul izhar edilmiştir. Kararlarda usul kurallarının önemsendiği anlaşılmaktadır; bu minvalde yetki, süre ve mevzuatta öngörülen diğer koşullardan yapılan incelemeler sonucu, usulden reddedilen başvurular olduğu görülmüştür. Klasik dönemde ise bu duruma pek rastlanmaz. Öte yandan, klasik dönem kadı sicillerinde, istisnaları göz ardı edersek, kararın dayandığı hukuki kaynak gösterilmemiştir. Tanzimat

döneminde ise artık kararlarda dayanak hukuki kaynakların gösterildiği anlaşılmaktadır. Karar içeriğinde de dikkat çeken ayrıntılar söz konusudur. Klasik dönem kadı sicillerinde tarafların huzurda dile getirdikleri iddialarından sonra varsa şahit yahut diğer deliller zikredilir ve karar kısaca sona erdirilirken, ceridede yayınlanan kararlarda önce tarafların temyiz sebepleri, sonra dilekçelerinde yazan iddiaları, sonra karar veren mahkemenin ilamı ve gerekçesi ayrıntılı şekilde yazılarak, akabinde temyiz incelemesi görüşü açıklanmıştır. Kararların bu bakımdan bir usule nispetle yazıldığı anlaşılmaktadır. Kararların zet ilamlar olarak değil, ayrıntılı şekilde verilmesi, taharri gibi usullere başvurulduğunun yer alması ve yapılan diğer açıklamalar, hukuk uygulayıcılarına yol gösterme amacına matuf olmalıdır. Ceridenin bu minvalde amacını icra ettiği söylenebilir.

Sonuçta, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'nin yayın organı olarak Ceride-i Mehâkim'in dönemin hukuki hususiyetlerini son derece ayrıntılı bir şekilde yansıttığı kolaylıkla söylenebilir. Gerek maddi hukuk gerekse usul hukuku bakımından ceride muhtevası zengindir. İncelenen birçok karar, tek başına bir hukuk tarihi çalışmasına kaynaklık edebilecek seviyede hukuki veri ile donatılı niteliktedir. Bu minvalde ceridenin kalan sayılarının ve dönemlerinin de ayrıntılı şekilde incelenebilmesi hukuk tarihi alanına yeni bakış açıları kazandırabilir.

KAYNAKÇA

Ahmet Cevdet Paşa, Tezakir (19. Yüzyılda Osmanlı Devlet Yönetimi), C.3, haz. Seyit Ali Kahraman, Yeditepe Yayınevi, İstanbul, 2019.

Akgündüz A, İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı-Kamu Hukuku, C.1, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 2011.

Akgündüz M, “Osmanlı Devleti’nde Şeyhülislamlığa Bağlı Bir Birim Olarak Meclis-i Tetkikat-ı Şer’iyye”, S. 21, 2004, EKEV Akademi Dergisi, ss. 167-172.

Akyılmaz S G, “Osmanlı Devleti’nde Gayrimüslimlerin Hukuki Statüsü”, Osmanlı Toplum Yapısı ve Millet Sistemi, Nejla Günay (ed.), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2020.

Aksu C, “Dâr-ı Şûrâ-yı Askeri (Kuruluşundan 1876 Yılına Kadar)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih (Yakınçağ Tarihi) Anabilim Dalı, Ankara, 2004.

Attar F, İslam Yargılama Hukukunun Esasları, 3. Baskı, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 2019.

Aydın M A, Türk Hukuk Tarihi, 18. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2021.

Bayındır A, İslam Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması), Süleymaniye Vakfı Yayınları, İstanbul, 2015.

Bozkurt G, Batı Hukukunun Türkiye’de Benimsenmesi, 3. Baskı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2020.

Cin H / Akgündüz A, Türk Hukuk Tarihi, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 2017.

Cin H / Akyılmaz S G, Türk Hukuk Tarihi, 13. Baskı, Sayram Yayınları, Konya, 2021.

Devellioğlu F, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, 33. Baskı, Aydın Kitabevi, Ankara, 2017.

Doğangüzel S B, “Tanzimat Döneminin Şeriye Mahkemeleri ve Kadıların Değişim Sürecine Etkisi”, S. 62-63, 2019, Adalet Dergisi, ss. 49-66.

Düstur, Tertip I, C. 1, C. 4.

Ekinci E B, “Tanzimat Devri Osmanlı Mahkemeleri”, Y. 6, S. 31, 2000, Yeni Türkiye, ss. 764-773.

Ekinci E B, “Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü (Klasik Devir)”, C. LXV, S. 244’ten ayrı basım, 2001, Belleten, ss. 958-1005.

Ekinci E B, “Osmanlı Devleti’nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü”, C. 3, S. 5, 2005, TALİD, ss. 417-439.

Ekinci E B, “XIX. Yüzyılda Osmanlı Mahkemelerinin Dönüşümü”, S. 62-63, 2019, Adalet Dergisi, ss.115-133.

Ekinci E B, Osmanlı Hukuku, 7. Baskı, Arı Sanat Yayınevi, İstanbul, 2021.

Gedikli F, "Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'iyye Sicilleri", 2005, TALİD, ss. 187-213.

Gedikli F, "Şer'îye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar", Dünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Bildiri Kitabı, A. Akyıldız / Ş. T. Buzpınar / M. Sinanoğlu (ed.), İSAM, İstanbul, 2007, ss.187-213.

Gedikli F, Şura-yı Devlet, Belgeler, Biyografik Bilgiler ve Örnek Kararlarıyla, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.

Karataş A V, "II. Abdülhamid Döneminde Basın Hürriyeti", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ankara, 2017.

Karataş A V, "Divan-ı Hümayun ile Paşa Divanının Karşılaştırılması - Manisa Şehzâde Sarayı Divânı Örneği", S. 62-63, 2019, Adalet Dergisi, ss. 235-264.

Kaya S, "Mahkeme Kayıtlarının Kılavuzu: Sakk Mecmuası", C. 3, S. 5, 2010, TALİD Türk Hukuk Tarihi Sayısı, ss. 379-416.

Kayar B, "Osmanlı Yargı Teşkilatında Naib", S. 1, 2020, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, ss. 189-234.

Kayar B, Tanzimat Dönemi Osmanlı Hukuk Reformları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021.

Kenanoğlu M M, Osmanlı Ticaret Hukuku, Lotus Yayınları, Ankara, 2005.

Kılınç A/ Karakaya H, "Batılı Devletlerin Karma Ticaret Mahkemelerinde Mecelle'nin Uygulanmasına Yönelik Eleştirilerinin Değerlendirilmesi", C. 2, S. 1, 2022, Kırıkkale Hukuk Mecmuası, ss. 59-89.

Kılınç A/ Kayar B, "Osmanlı Yargılama Hukukunda "Şuhûdü'l Hâl" in Fonksiyonunu Yeniden Değerlendirme Gerekliği", S. 62-63, 2019, Adalet Dergisi, ss. 33-48

Kılınç A/ Öztürk M N, "Osmanlı Yargılama Hukukunda Şuhûdü'l-Hâlin Statü ve Mesleklerinin Tahlili", C. 4, S. 1, 2021, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 185-205.

Kılınç A/ Yıldırım D, "Tanzimat Dönemi Dualist Hukuk Yapısının Şahsa Karşı İşlenen Suçlara Yansıması", Necmettin Erbakan Hukuk Araştırmaları Kamu Hukuku, Nuran Koyuncu / Abdülkadir Yıldız (ed.), Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları, Konya, 2021, ss.171-231.

Kılınç A, "Osmanlı Devleti'nde Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemi Olarak Muslihun: Osmanlı Arabuluculuğu", II. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri, C.2, Fethi Gedikli (ed.), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016, ss. 15-81.

Kılınç A, "Çocuk Düşürtme Suçunun 17'nci Yüzyıl İstanbul'undaki Görünümü", C. 23, S. 38, 2018, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 31-84.

Kılınç A, Osmanlı Yargılama Hukukunda Bilirkişilik, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.

Mumcu A, Divan-ı Hümayun, 5. Baskı, Phoenix Kitabevi, Ankara, 2020

Ortaylı İ, Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı, 13. Baskı, Kronik Kitap, İstanbul, 2020.

Seyitdanlıoğlu M, Tanzimat Devrinde Meclis-i Vâlâ (1838-1868), 2. Baskı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1999.

Şemsettin Sami, Kamus-ı Türki, 5. Baskı, Kapı Yayınları, İstanbul, 2011.

Tanör B, Osmanlı Türk Anayasal Gelişmeleri (1789-1980), 33. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2020.

Turan A, Divan-ı Ahkâm-ı Adliye, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.

Uzunçarşılı İ H, Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1988.

Ünal Özkorkut N, "Savcılık, Avukatlık ve Noterlik Kurumlarının Osmanlı Devleti'ne Girişi", C. 52, S. 4, 2003, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 147-154.

Ünal Özkorkut N, "Kapitülasyonların Osmanlı Devleti'nin Yargı Yetkisine Getirdiği Kısıtlamalar", C. 53, S. 2, 2004, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss.83-94.

İnternet Kaynakları:

Ahışhalı R, "Muhzır", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/muhzir> (s.e.t. 11.02.2023).

Aydın MA, "Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/divan-i-Ahkâm-i-adliyye> (s.e.t. 28.02.2023).

İpşirli M, "Mülâzemet", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/mulazemet> (s.e.t. 10.02.2023).

Kenanoğlu M M, "Nizâmiye Mahkemeleri", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/nizamiye-mahkemeleri> (s.e.t. 28.02.2023).

Öztürk S, "Kassâm", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/kassam> (s.e.t. 11.02.2023).

Yazıcı N, "Takvîm-i Vekâyi", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/takvim-i-vekayi> (s.e.t. 24.02.2023).

<https://www.ttk.gov.tr/tarih-cevirme-kilavuzu/> (s.e.t. 15.02.2023)

<https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/arsiv.html> (s.e.t. 10.02.2023)

[http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/detailno_nmodal/ent:\\$002f\\$002fSD_ILS\\$002f0\\$002fSD_ILS:623623/one?qu=HFK0072296](http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/detailno_nmodal/ent:$002f$002fSD_ILS$002f0$002fSD_ILS:623623/one?qu=HFK0072296) (s.e.t. 10.02.2023)

EK: KÜNYE

(Ceride-i Mehâkim'in 1873-1875 yılları arasında çıkan elli sayıya ait künye)

Sayfa	Başlık	Özet
<u>CM, 9 N 1289, S. 1</u>		
1	Mukaddime	
2	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Musullu tüccardan Numan ile Musullu Yahya Bey arasındaki vekalet ilişkisine dayanan alacak davasına dair Divan-ı İstinaf ilamının temyizine dairdir.
5	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Sahte para basan ve kullanan bir kişi hakkında yürütülen tahkikata dairdir. Trablusgarp Vilayetinin Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'ye havale ettiği tahriratla, Divan-ı Temyiz-i Vilayet'ten musaddak Meclis-i Temyiz-i Liva ve Meclis-i Kaza'nın Arapça yazılı mazbataları ve sorgu evrakları ve tercümelerini içerir.
6	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Manastır Sancağı'nda sahte para basan kişiler hakkında icra edilen tetkikat-ı nizamiyeye dairdir. Selanik Vilayeti'nin Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'ye varid olan tahrirat-ı cevabiyyesiyle Divan-ı Temyiz-i Vilayet ve Meclis-i Temyiz-i Liva ve Meclis-i Deavi-i Kaza mazbataları ve sorgu evrakını içerir.
7	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kandiye yakınlarında yaşayan yirmi yaşındaki Nesibe'nin, asakir-ii zabtiye onbaşlılarından Çelebi isimli kişi tarafından katline ilişkin tetkikat-ı nizamiye ve murafaa-yı şeriyeye dairdir. Girit Vilayeti'nin Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'ye gönderdiği tahrirat, Divan-ı Temyiz-i Vilayet'ten musaddak Meclis-i Temyiz-i Liva mazbatası ve ilam-ı şer'i ve sorgu evrakını içerir.
<u>CM, 16 N 1289, S. 2</u>		
9	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretinin Mâbâdı	Sayı 1, sayfa 7'deki mazbatanın devamıdır.
10	Birinci nüshanın mukaddimesinde beyan olduğu vecihle mehâkimin vezaifine dair olan nizamât ile muahharen ittiraz ve icra kılınan bazı usul ve tadilat peyderpey neşr ve ilan olunacağı misillü işbu ikinci nüshaya Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'nin Nizamname-i Esasisi Derc Olunmuştur. Suret-i Hatt-ı Hümayun	Mevzuat
12	22 Şevval 1289 tarihli Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nezaret-i Celilesi Cenab-ı Aliyesine Takdim Olunan Mazbata Suretidir	Bir hırsızlık olayına ilişkin olarak şüphelilerin Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesine havale olunması, akabinde sorguları yapılmaksızın işin şer'i şerife havale olunmasına ilişkin ihtilafı havidir.
16	9 Ramazan sene 88 tarihli Divan-ı İstinaftan Tanzim Kılınan İlam Suretidir	Kasap Kosta ile İzzet Ağa arasında ağnam semeninden dolayı çıkan davaya dair mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.

<u>CM, 23 N 1289, S. 3</u>		
17	Divan-ı İstinaftan Tanzim Kılınan Mazbata Suretinin Mâbâdı	Sayı 2, sayfa 16'daki mazbatanın devamıdır.
19	Başlıksız	Sorguda sorulara cevap vermeyen şahıslara nasıl muamele edileceği hususunda Divan-ı Ahkâm-Adliye'ye sorulan soru ve Divan'ın Suret-i Cevabı (İranlı kişiler-Valide Han Vakıası)
19	Valide Hanı Vakiasından Dolayı Mevkûf Bulunan İranlıların İstintaklarıdır	Valide Han vakiasından dolayı tutuklu olan İranlıların sorgularıdır.
21	Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'nin Nizamname-i Dahilisidir	Mukaddime ve ilk üç faslı içerir.
<u>CM, 30 Ni 1289, S. 4</u>		
25	Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'nin Nizamname-i Dahilisinin Mâbâdı	Mâbâdı (24-73) ve Madde-i Mukavvakate
30	Fî selh-i Saferü'l-hayr sene 289 tarihiyle Divan-ı Cünhadan Tanzim Olunan Mazbatanın Suretidir	Kuyumcu dükkânında unutulmuş altın kesesi içindeki paraların gizlenerek sahibine iade edilmemesi sebebiyle, Markar ile Avakim arasında Dersaadet Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinde görülen ceza davasında verilen kararın istinafaına ilişkindir.
32	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Tanzim Olunan İlamın Suretidir	Daha önce Bingazi mutasarrıf-ı sabıkı olup, halihazırda Halep Vilayeti merkez mutasarrıfı bulunan Porto Paşa ile Çavuş oğlu Petro arasındaki alacak davasına ilişkin Divan-ı İstinaftan verilen ilamın temyizine dairdir.
32	İcra Cemiyetinden Verilen İlandır	Divan-ı Ahkâm-ı Adliye İcra Cemiyeti'nin iki ilanı; bir borçlunun evinin, diğerinin fırınının müzayede ile satışına dairdir.
<u>CM, 7 My 1289, S. 5</u>		
33	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Tanzim Olunan İlam Suretinin Mâbâdı	Sayı 4, sayfa 32'deki ilamın devamıdır.
35	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verile İlam Suretidir	Karzen verilen paranın, borçlunun kefilinden tahsil hakkında Dersaadet Merkez Bidayet Mahkemesi İkinci Hukuk Dairesinde verilen ilamın kanuna uygun olmadığından bahisle temyizine dairdir.
37	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Çatalca Karyesi'nde işlenen cinayete dair üç zanlı hakkında icra edilen tetkikat-ı nizamiye ve murafaa-yı şeriyeye dairdir. Divan-ı Cinayet'in mazbatası ve ilam-ı şeriyeye ve evrak-ı istintakı havidir.
39	Dersaadet Hukuk-u Adiyeye ve Cezaiye Mehâkim-i Nizamiyesinin Teşkilat ve Vezâifine Dair Nizamname	İlk 2 bâb verilmiştir.
<u>CM, 14 My 1289, S. 6</u>		
41	Dersaadet Hukuk-u Adiyeye ve Cezaiye Mehâkim-i Nizamiyesinin Teşkilat ve Vezâifine Dair Nizamnamenin Mâbâdı	
42	Dersaadet Mehâkim-i Nizamiyesi Nizamnamenin Zeyl Olunacak Mevâdd-ı Nizamiyenin Suret-i Muhricesidir	

43	Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'den Neşr Olunan Talimattır	Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'nin şamil olduğu devair ve mehakim memurlarının ve bilhassa temyiz ve zabıt katiplerinin kâffe-i kavanin ve nizamat-ı Devlet-i Aliyyeyi bilmeleri lüzumu üzerine, bunların öğrenilmesine dair 87 senesinde vaz olunan usulün tashih ve islahına dairedir.
44	fi 5 Safer sene 90 Tarihiyle Cünha Divanından Tanzim Olunan Mazbatanın Suretidir	Ticaret mahkemesinde görülmekte olan bir davada yalan yere yemin ettiği iddia edilen bir kişinin yargılanması ve hapis ve teşhirle cezalandırılmasına ilişkindir.
47	25 Receb sene 87 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taraflar arasındaki alacak davasına ilişkin Kudüs Ticaret Mahkemesinden verilen ilamın temyizine dairedir.
<u>CM, 21 Mv 1289, S. 7</u>		
49	25 Receb sene 87 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâ'dıdır	Sayı 6, sayfa 47'deki ilamın devamıdır.
49	Mehakim-i Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Sahte para pasan Dağıstanlı muhacirler hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
51	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Maruki Frankiyan Ağa ile Şebender Halil Efendi arasındaki iltizam bedeline ilişkin uyuşmazlıkta mahkeme-i istinaftan verilen ilamın temyizine dairedir.
54	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Dört kişinin yaralanıp eşyalarının gasp edilmesine dair yürütülen tetkikata ilişkindir.
<u>CM, 28 Mv 1289, S. 8</u>		
57	Başlıksız	
57	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden verilen Mazbata Suretinin Mâbâ'dıdır	Sayı 7, sayfa 54'te verilen ilamın devamıdır.
58	Dersaadet Hukuk-u Adîye ve Cezaîye Mehakim-i Nizamiyesinin Teşkilatı ve Vezaifine Dair Nizamnamedir	Birinci bâb bidayet mahkemeleri, ikinci bâb istinaf mahkemeleri, üçüncü bâb temyiz mahkemesi beyanındadır. Hatime ile son bulur.
60	Fi 8 Ramazan sene 87 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taraflar arasındaki şirket muhasebesi anlaşmazlığına binaen Edirne Vilayeti Ticaret Mahkemesinden istinaftan verilen kararın temyizine ilişkindir.
70	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Asakir-i Nizamiye-i Şahane'den bir taburun geçişlerini engellemek ve aleyhlerine davranmak cüretini gösteren eşkiyanın reisleri ve beraberindeki kişiler hakkında icra olunan tetkikata ilişkindir.
<u>CM, 4 H 1289, S. 9</u>		
73	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretinin Mâbâ'dıdır	Sayı 8, sayfa 70'te verilen mazbatanın devamıdır.
73	İcra Cemiyetinin Vezaif ve Muamelatına Dair Nizamnamedir	Birinci fasıl cemiyetin vezaifi, ikinci fasıl icra cemiyetince alınacak harç ve masrafların miktarı ve unvanına ilişkindir.
75	29 Muharrem sene 89 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taraflar arasında görülen alacak davasına dair hukuk dairesinden tanzim ve ita olunan ilama itiraz üzerine yapılan temyiz incelemesidir.
79	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	İflas eden iki kişi ile alacaklıları arasında görülen alacak davasına ilişkin Divan-ı İstinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir.

84	13 Muharrem sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam suretidir	Hüsrev Efendi ile Mardiros arasında olup, önce üçüncü meclis-i ticarete, sonra Divan-ı İstinafta görülen kefaletten doğan alacak davasının temyizine ilişkindir.
86	25 Muharrem sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Nikola ile kasap Haresto arasında olup önce mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinde, sonra divan- istinafta görülen senede bağlı alacak davasında verilen ilamın temyizine dairdir.
<u>CM, 11 H 1289, S. 10</u>		
89	25 Muharrem sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdır	Sayı 9, sayfa 86'da yer alan ilamın devamıdır.
89	Havale Cemiyetinin Zeaif ve Muamelatına Dair Nizamnamedir	
92	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Vidin Kasabalı olup hilekarlıkla izhar-ı iflas eyleyen bir kimse hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
93	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taraflar arasında ihtilafa konu olan ve Divan-ı İstinafta görülen alacak davasının temyizine ilişkindir.
94	12 Muharrem sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Hafız Mehmet Emin Efendi ile Manuk arasındaki alacak davasına ilişkin olarak ticaret mahkemesi ikinci meclisince verilen ilamın temyizine ilişkindir.
97	Başlıksız	Mahkeme-i temyizden verilen ilamla hakkında hüküm kurulan Seyran Ağa'nın hükümden sonra vefatı ve veresinin Dersaadet ve taşrada ikametgahı bulunmaması sebebiyle, Usul-i Muhakeme Nizamnamesi'nin 20/4 ve 66. maddelerine binaen, tebliğ yerine geçmek üzere ilamın bir sureti mahkeme divanhanesine talik olunmuş, bir sureti de burada yayınlanmıştır.
100	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Galata sakinlerinden beki Petro ile Ortaköy sakinlerinden bahçıvan Petro arasındaki alacak davasına dair Beyoğlu Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesinin ilamının temyizine ilişkindir.
101	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taraflar arasında senede bağlı alacak davasına dair Üsküdar merkez Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
102	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Sarraftan Sarkiz ile Kasap İbrahim arasında olan alacak davasına dair mahkeme-i ticaret birinci meclisinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
103	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Vanlı Murad ile Sabuncuoğlu Agop beyinde olan alacak davasına dair Dersaadet merkez Bidayet Mahkemesi Birinci Hukuk Dairesinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
<u>CM, 18 H 1289, S. 11</u>		
105	Mehakim-i Nizamiye Hakkında Nizamnamedir	Mukaddime akabinde, birinci fasıl ihtiyar meclislerinin tesviyesine mezun oldukları mevâdda dairdir. İkinci fasıl, kazalar deavi meclislerinin vezaifi ve salahiyetlerine dairdir. Üçüncü fasıl, elviye meclis-i temyizlerinin derece-i memuriyetlerine dairdir. Dördüncü ve son fasıl, vilayetler divan-ı temyizlerinin vezaifi beyanındadır.

107	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taraflar arasındaki şirket anlaşmazlığına dair mahkeme-i istinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir. Davada ticari şirket-familya şirketi (aile şirketi) tartışması söz konusudur.
109	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taraflar arasındaki alacak ihtilafına dair Kayseri Ticaret Mahkemesinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
111	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Hırsto ile Mustafa Ağa arasında ağnam muhasebesinden doğan uyuşmazlığın halli için Divan-ı İstinaftan verilen kararın temyizine dairdir.
113	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Yorgi ile Despina arasında tahvil bedeli ile ortak maliki oldukları dükkandan tahsil edilen kira bedeli alacağı davasına dair Divan-ı İstinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir.
<u>CM, 25 H 1289, S. 12</u>		
121	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mábâdır	Sayı 11, sayfa 113'te yer alan ilamın devamıdır.
122	Deyn İçin Emval-i Gayrimenkulenin Furuhtu Hakkında Nizamnamedir	On beş maddeden müteşekkil nizamname ve zeyli.
124	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Bir sarraf ile bir divan-ı temyiz azası arasında görülen alacak davasına dair ilamın temyizine ilişkindir.
128	Divan-ı İstinaftan Verilen İlam Suretidir	İlyas, Yakup ve Recep Ağalar ile Voro Bezirgan arasında tahaddüs eden alacak davasına dair mahkeme-i ticaret birinci meclisinden verilen ilamın istinaf edilmesine ilişkindir.
136	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Rüstem b. Salih'in evinden eşya çalınması ve yaralanarak öldürülmesi olayı sebebiyle zanlılar hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
<u>CM, 2 T 1289, S. 13</u>		
137	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mábâdır	Sayı 12, sayfa 136'daki mazbatanın devamıdır.
138	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Nikolaki ile Dimetro zimmiler arasında görülen zarar ve ziyan davasında verilen istinaf ilamının temyizine ilişkindir.
147	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Ali Ağa ile Osman Efendi, İsmail, Abdullah, Hüseyin Ağalar arasında görülen iltizam şirketi muhasebesine dair Kastamonu Vilayeti Divan-ı Temyizinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
148	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Kütahya ahalisinden bir kişinin katilleri hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
149	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Zimmi Kostin'in, zimmi Filip tarafından darb ve cerh edilmesi sebebiyle Filip hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
151	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Ankara Vilayeti Temyiz-i Hukuk Dairesinde görülerek karara bağlanan, İstefan ve kardeşleri ile Adana ahalisinden Bağus arasındaki şirket-i muhasebeden kaynaklanan alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
<u>CM, 9 T 1289, S. 14</u>		
153	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mábâdır	Sayı 13, sayfa 151'deki ilamın devamıdır.
154	1 Rebiülahir sene 290 Tarihli Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Borç sebebiyle gayrimenkulün furuhtuna itiraz davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.

156	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Kudüs'te sahte para imal eden Afganlı Abdultalip hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
157	25 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	İstavro nâm zimmi ile Hadice Hanım arasında, bostan kirasına dair meydana gelen ihtilafta, kira bedeli talebiyle Üsküdar Bıdayet Mahkemesi Hukuk Dairesinde görülen davada verilen ilamın temyizine ilişkindir.
158	5 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	İki zimmi taraf arasında senede dayanan alacak talebiyle mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinde görülen davada verilen ilamın temyizine dairdir.
160	28 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	İki zimmi taraf arasında senede dayalı alacak davasında Dersaadet Bıdayet Mahkemesi Birinci Hukuk Dairesinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
162	14 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Kaptan Ahmet ile vapurda kömürcü olarak çalışan Hüseyin arasında münazaaya sebep olan maaş ve sair alacaklara dair, Mahkeme-i Ticaret-i Bahriyede görülen davada verilen ilamın temyizine ilişkindir.
163	9 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Manav İsmail Ağa ile Sarraf Nikola arasında mahkeme-i ticaret birinci meclisinde görülen senede dayanan alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
164	5 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Hacı Ali Ağa ile Pendori arasında şirket muamelelerinden doğan anlaşmazlığa dair mahkeme-i ticaret ikinci meclisinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
166	1 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Hacı Osman Ağa ile Ali Yazıcı arasındaki alacak davasına dair Rusçuk Ticaret-i Mahkeme-i İstinafiyesinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
CM, 16 T 1289, S. 15		
169	1 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdı	Sayı 14, sayfa 166'da verilen ilamın devamıdır.
170	Hükümete Mütteallik Mevâdd-ı Maliye Mahkeme-i İbtidaiyesinden 11 Cemaziyelevvel sene 90 tarihinde Verilen İlam Suretidir	Karabet Ağa'nın 86 senesine mahsuben Varna Sancağı dahilindeki iki kazanın varidat-ı öşriyesinin ihalesinin feshi sebebiyle Hazine aleyhine ikame ettiği davaya ilişkindir.
174 (yanlışlıkla 481 yazılmış)	9 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Yorgi ile Petraki isimli zimmiler arasında görülen kefalet davasına dair mahkeme-i nizamiye ilamının temyizine ilişkindir. (Nefse ve deyne kefalet)
178	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Canik Sancağı, Çarşamba Kasabası'nda mütveffa Hasan Ağa'nın evinden para ve eşya çalan Recep oğlu Salih ve diğer Salih haklarına icra edilen tetkikata ilişkindir.
178	11 Muharrem sene 289 tarihiyle Muhakeme-i İstinaftan Verilen İlam Suretidir	Havyarcı Anestaş'n kiracı olarak ikamet ettiği Galata'daki havyarcı dükkanın Yuvan isimli kimseye dür ve teslim olunması hakkındaki ebniye meclisi ilamının hükümünün, kiracı tarafından istinaf edilmesine ilişkindir.
182	Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nezaret-i Celileri Canib-i Samiyesinden Bilumum Vilayete Tastır Buyrulan Tahrirat Suretidir	Hukuk davaları hakkında taşra nizamiye mahkemelerinden verilen ilamların, hakkında hüküm kurulan taraflara tebliğ edilmediği öğrenildiğinden, bu durumun usul hukukuna aykırı olduğuna ilişkin tahrirattır.

182	8 Cemaziyevvel sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	İki kadın ile Dimetro isimli zimmi arasındaki borç nedeniyle vefaen ferağda fahiş gabin iddialı davasına dair Yenişehir Meclis-i Temyiz-i Hukuktan verilen ilamın temyizine ilişkindir.
184	26 Cemaziyevvel sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	İki zimmi kalfa arasındaki şirket davasına dair Divan-ı İstinaf -ı Ticaretten verilen ilamın temyizine ilişkindir.
184	İcra Cemiyetinden Gelen İlandır	Tüccardan Nevşehirli Hacı Yuvan'ın mahkeme-i ticaretin ilamı mucibince bakkal Hristo zimmetinde alacağı olan meblağın tahsili için babasından irsen intikal eden dükkanların müzeyede ile satışı ilanidir.
<u>CM, 23 T 1289, S. 16</u>		
185	26 Cemaziyevvel sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdıdır	Sayı 15, sayfa 184'te yer alan ilamın devamıdır.
186	Divan-ı Ahkâm- Adliye Nezaret-i Celilesi Canib-i Samiyesinden Selanik Vilayetine Yazılan Tahrirat Suretidir	Fuzuli zabt ve ziraat olunan arazinin istirdatından sonra noksan arz ve ecr-i misil davasındaki yetki durumuna ilişkindir.
191	Muhakemat-ı Cezaie Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Haleb Sancağı'na bağlı bir kasaba mahallatında öldürülen Mahmud'un katili olan yeğeni Zeki hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
193	Muhakemat-ı Cezaie Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Ruşçuk Sancağı'nda Silistre kasabalı Muhammed b. Sadık'ın yaralanmasında fail olan Hacı Muhammed b. Ali hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
194	25 Cemaziyevvel sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	İki zimmi arasındaki alacak davasına dair Dersaadet merkez Bidayet Mahkemesi Birinci Hukuk Dairesinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
195	22 Cemaziyevvel sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Devletli Rıza Paşa'nın kethüdası Yaver Efendi ile bökçekiler kethüdası Mustafa Ağa arasında, kira akdine kefalet sebebiyle zuhur eden alacak davasına dair Dersaadet Bidayet Mahkemesi Birinci Hukuk Dairesinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
196	Muhakemat-ı Cezaie Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Bursa Sancağı, İnegöl Kazasına tabi Maden köyünde Hacı Ali oğlu Hüseyin'in katili olan asker firarilerinden Mustafa ile Halil haklarında icra edilen tetkikata ilişkindir.
198	9 Cemaziyelahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	İki zimmi kişi arasında şirket-i muhasebe uyuşmazlığına dair davada divan-ı temyiz-i vilayetten verilen ilamın temyizine ilişkindir.
200	İcra Cemiyetinden Gelen İlandır	Tüccardan Nevşehirli Hacı Yuvan'ın mahkeme-i ticaretin ilamı mucibince bakkal İncesılı Harito zimmetinde alacağı olan meblağın tahsili için babasından irsen intikal eden dükkanların müzeyede ile satışı ilanidir.
<u>CM, 30 T 1289, S. 17</u>		
201	9 Cemaziyelahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdıdır	Sayı 16, sayfa 198'de yer alan ilamın devamıdır.
202	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Ankara'da taşçı Kostantin, Nikola, İstefan, Yani, İstefan isimli kişilerin inşa ettikleri ebniye sebebiyle alacak talep ettikleri Mustafa arasında görülen davaya dair divan-ı temyiz-i vilayetten verilen ilamın temyizine ilişkindir.

204	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Müteveffa Çelebi Ağa'dan alacaklı olan Yuvan'ın alacağını vefat edenin emlakinden tahsil etmek istemesi üzerine, diğer alacaklılarla arasında oluşan ihtilafa ilişkin Girit Vilayeti divan-ı temyizinden verilen ilamın temyizine dairdir.
205	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	İki zimmi arasında görülen, kira sebebiyle dellaliye ücretine ilişkin alacak talepli davada Üsküdar hukuk dairesinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
207	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taraflar arasında görülen hane davasına dair mahkeme-i istinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir. Tarafların aynı taşınmaza ilişkin çelişen mülkiyet hakkı iddiaları ile kira alacağı, bey bi'l-vefa, faizli borç iddiaları söz konusudur.
209	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Tophane'de sakin kasap Panayot ve Yorgi ve Kosta ile Nikodor arasında olan dükkan anlaşmazlığına ilişkin istinaf mahkemesi kararının temyizine dairdir.
210	11 Cemaziyelahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdır	Yanyalı Kosta Hristo isimli kişinin talebi üzerine, hileli iflas sebebiyle hapsedilmiş olan bir kişiye ilişkin davada Yanya Vilayeti Divan-ı Temyizinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
211	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taraflar arasındaki vekalet sebebiyle alacak davasına dair Dersaadet Bidayet Mahkemesi Birinci Hukuk Dairesinde verilen ilamın temyizine ilişkindir.
212	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Erzurum'da mukim Papas oğlu Yanko ile topçu neferatından Hacı Mehmed arasında görülen polişe davasına dair Divan-ı İstinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir.
213	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Zimmi taraflar arasında bir dükkan ve bir meyhanenin rızaya muhalif kiralınması iddiasıyla görülen davada, mahkeme-i istinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir.
215	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Büyük Yeni Han'da mukim tüccardan tacir oğlu Şükrü ile Çukur Çeşmesi'nde sakin Asador arasında görülen alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
216	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Beykoz sakinlerinden Osman Reis ile Anadolu Hisarı sakinlerinden Hacı Mustafa Reis arasında görülen zarar ve ziyan davasına dair verilen ilamın temyizine ilişkindir.
CM, 6 A 1289, S. 18		
217	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Sayı 17, sayfa 216'da verilen ilamın devamıdır.
217	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Altun ve Kadıncı hatunlar ile Sefer isimli kişi arasındaki senede bağlı alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
219	2 Cemaziyelahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Bekçi Yorgi ile Todori arasında görülen alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
221	İstinaf Mahkemesinden Verilen İlam Suretidir	Avukat Mösyö Baklin'in Galata'da Kale Kapısı'nda kain kontrat ile kiralamış olduğu evden ihracı hakkında, evin mutasarrıfı Hacı Ali Ağa tarafından verilen dilekçeye binaen, ebniye meclisinden verilen hüküm ve ilamın istinafına ilişkindir.
223	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kandıye kasabası sakinlerinden Ahmet Ağa'nın evinden gece vakti hırsızlık yapan Mısırlı Mustafa hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.

223	20 Cemaziyellevvel sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	İbrahim Ağa ile Hamid Ağazade Reşid Bey arasındaki alacak uyumsuzluğuna ilişkin görülen davada verilen ilamın temyizine ilişkindir.
227	4 Cemaziyellevvel sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Şehmiye Hanım'ın mutasarrıfı olduğu çiftlik ve araziden dolayı Selanikli Davud Efendi ve ortağı Sadık Ağa ve diğerleri arasında zuhur eden davaya dair ilamın temyizine ilişkindir.
232	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Mültezimlerden Ali ile İbrahim ve Şakir Efendiler arasında görülen iltizam şiretine dair uyumsuzlukta verilen ilamın temyizine ilişkindir.
CM, 13 A 1289, S. 19		
233	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdır	Sayı 18, sayfa 232'de verilen ilamın devamıdır.
235	Tamimen Yazılan Tezkire-i Samiye Suretidir	Devlet-i Aliye tebaasıyla İran tebaası arasında meydana gelen ihtilaf ve müşkilatın bertaraf edilmesinde izlenecek yola ilişkindir.
238	Başlıksız	Mahkemelerde dava vekaletinin her devlette bir muteber bir sınıfa mahsus olduğu, ancak bu yönde bir eğitim alıp sınavı da geçtikten sonra bu sınıfa dahil olunacağı, Devlet-i Aliye'deki durum ve izlenecek yola dairdir.
239	Mahkeme-i Nizamiye Dava Vekillerinin Usul-i İntihab ve İmtihanlarına Dair Kararnamedir	
240	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	İzmir Sancağı'nda Hacı İlyas isimli kimsenin katili olan oğlu Mehmed hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
241	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Samatya civarında vaki Ağa Hamamı yakınlarında meyhanecilik yapan Rumelili Kostantin'in katili denilen sabıkalı takımdan on sekiz yaşındaki Areyan hakkındaki tetkikata ilişkindir.
242	11 Rebiülevvel sene 90 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Havale cemiyetinden temyiz-i hukuk dairesine havale edilen müzekkere, Anderiko'nun Varnalı Mihalaki'den olan alacağına ilişkindir.
243	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Sofya Sancağı'nda sakin bir zimminin katili denilen Hasköy kazasından Durmuş ile on altı yaşındaki Salih haklarında icra kılman tetkikata ilişkindir.
245	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Niş Sancağı'nda sakin Demir bin Bektaş'a katli kastıyla teşhir-i silah eden kardeşi Ramo hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
246	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Niş Sancağı'nda sakin bir zimminin katili olan Yaşar b. Ahmet hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
247	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kütahya Sancağı'nın Uşak Kazası'nda bir köyde Abdullah Ağa isimli bir kişinin katili olan Halil hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
CM, 20 A 1289, S.20		
249	27 Cemaziyelahir sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Trablusgarp ahalisinden olan taraflar arasındaki kefilli borç ilişkisinden doğan münazaada verilen ilamın temyizine ilişkindir.

252	13 Cemaziyelevvel sene 290 tarihiyle Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Midilli Ceziresi'nde vaki Ayasu köyünden Andorya'yı tedavi etmek üzere evine nakleden, ancak orada tesmim ve itlaf ile mallarını zaptetmiş olduğu iddia edilen Yunan tebaasından bir doktor hakkındaki şikayete ilişkindir. Şikayette bulunanlar, vefat edenin varisleridir.
255	23 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Prizren'de zimmi bir çocuğun katili olan Şaban hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
256	5 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Ma'muratü'l-Aziz Sancağı'nda Abdülfettah Efendizade Hüseyin'in katili olan amcası Hasan Ağa hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
257	13 Cemaziyelevvel sene 290 tarihiyle Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Üsküp Sancağı'nda sakin bekçi Mehmed'in katili olduğu söylenen Salih hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
258	5 Rebiülahir sene 290 tarihiyle Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Çekmece Sancağı'nda bulunan Suyolu kazasında kahvecilik etmekte olan tahminen on dokuz yaşında olan şahsın katili olan Yanyalı Abdullah hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
260	30 Cemaziyelahir sene 290 ve 11 Ağustos sene 289 tarihiyle Umum Vilâyâta Yazılan Tahrirat-ı Aliye Suretidir	Taşralarca mehâkim-i nizamiyede rüyet olunan deâviden dolayı müddeâ aleyhin mahalli ahardan celb ve ihrazı lazım geldiği halde, zarar ve ziyânın ve masarîf-ı seferiyenin temini nasıl usul ve kaideye tevfiğ olmak iktiza edeceği bazı mahallerden istisfar olunduğundan, bu hususa dair tahrirattır.
261	26 Cemaziyelahir sene 290 tarihiyle Tamîmen Yazılan Tahrirat-ı Aliye Suretidir	Ferağdan imtina eden medyûnların deyni için uhdelerinde bulunan emlâkin fîruhtuna bir mahkemeden ba'del-hüküm icra edilmesi usulünde hangi mahkemenin karar vereceğine ilişkindir.
261	26 Cemaziyelahir sene 290 tarihiyle Tamîmen Yazılan Tahrirat-ı Aliye Suretidir	Hukuk-u adiyeye dair olan protesto ve sokestro dilekçelerinin hukuk-u adiyeye mahkemeleri marifetiyle tasdik ve tebliğ edilmesi caiz olup olmadığı bazı mahallerden istisfar olunduğundan, bu hususa dair tahrirattır.
261	27 Muharrem sene 90 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Müteveffa İzzet Paşa veresisiyle Fransa Devleti tebaasından Mösyo Durpin beyninde görülen davada, Mösyo'nün sunduğu senet sebebiyle ceza-yı nakdi ödemesine karar verilmiştir. Müzekkere, ikinci meclis-i ticaretten karar verilen ceza-yı nakdi hakkında Ticaret Nezaret-i Celilesi'yle muhabereyi şamil tezkire-i sâmiyeye ilişkindir.
262	18 Muharrem sene 90 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Ticaret Nezaret-i Celilesinin Divan-ı Ahkâm-ı Adliye hukuk dairesine gönderilen tezkiresiyle, ikinci meclis-i ticaretin müzekkere-i melfüfesi ve müteferriatına ilişkindir. Tezkirenin konusu, iflas eden Sarıyer ekmekçibaşı Nişan ile müşterilerinin Hazine'ye olan borçlarının tesviyesi için müflisin uhdesinde bulunan emlâkla ilgilidir.
262	7 Safer sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Tebaadan Pangaltı'da sakin iki zimmi arasında olan alacak davasına ilişkin Beyoğlu Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesinden verilen ilâmın temyizine ilişkindir.
263	27 Cemaziyelahir sene 90 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlâm Suretidir	Kayseri sancağı ahalisinden Döndü oğlu Serope ile Sare isimli kadın arasındaki senede dayanan alacak davasına dair Kayseri ticaret mahkemesinden verilen ilâmın temyizine ilişkindir.

264	Başlıksız	Önceki sayılarda yayınlanan kararnamede yazıldığı üzere, dava vekillerinin sınav ve mesleğe kabulleri için Divan-ı Ahkâm-ı Adliye dairesinde teşkil olunan komisyona müracaata ve müracaat etmeyenlerin durumuna ilişkindir.
<u>CM, 27 A 1289, S. 21</u>		
265	11 Receb sene 290 tarihinde Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'ye Merbût Bîlümle Mehâkim-i Hukukiyeye Yazılan Muharrerât ve Tezâkirin Suretidir	Divan-ı Ahkâm-ı Adliye devâir ve mehâkim-i hukukiyesine muhavvel deâvinin bir kısmı hükme bağlanmak derecesine gelir gelmez tarafların mahkeme dışında anlaşıp artık mahkemeye gelmemeleri yahut hasımlarını zor kullanarak gelmekten men etmelerinden doğan sorunlara ilişkindir.
266	3 Receb sene 290 tarihiyle Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nezaret-i Celîlesinden Bîlümle Mehâkim ve Devâir-i Merbûta Rûesâsına Yazılan Tezkire Suretidir	Mehâkimden verilmekte olan deyn ilamlarının bazılarında akçenin cins ve miktarı gösterilirken, bazılarında ayırım yapılmaksızın yalnızca kuruş yazılmasından doğan sakıncaların giderilmesine ilişkindir.
266	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Fransa tebaasından tacir Borisya ile Osmanlı tebaasından İlyas arasında tahaddüs edip, iflas hususundan olmak sebebiyle Divan-ı İstinaf-ı ticarete görülüp karara bağlanan dosyanın temyizine ilişkindir.
270	21 Safer sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Osmanlı tebaasından iki zimmi arasında olan davaya dair Divan-ı İstinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir. Dilekçedeki bilgiler eksik olduğundan başvuru reddedilmiştir.
270	Garib Bir Vakıa	Fahrettin Efendi ile kendisine emanet ettiği Mushaf-ı Şerifi'ni ahara fûruht etmiş olan sahaf dellallarından Mehmed Efendi arasında geçen bir olay.
271	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Rumeli Kavak Hisarı sakinlerinden Hüseyin'in katili bulunan aynı yer sakinlerinden Ahmet hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
273	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Beyler oğlu Hüsrev ile Şişman oğlu Anestaşur arasında olan muhasebe davasının Dersaadet Merkez Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesinden verilen ilamının temyizine ilişkindir.
276	2 Receb sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Kömürcü esnafından Fener'de sakin Osman Ağa ile Balat'da sakin diğer Osman arasında olan kömür alım satımı işi nedeniyle zarar ve ziyanın tazmini talepli davaya dair ikinci meclis-i ticaretten verilen ilamın temyizine ilişkindir.
277	2 Receb sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taraflar arasındaki taşınmaz davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
279	4 Rebîülahir sene 290 tarihiyle İstinaf Mahkemesinden Verilen İlam Suretidir	Süpürgeci Osman Ağa'nın balık pazarında kain ve birkaç kişi birlikte mutasarraf oldukları süpürgeci dükkanındaki kira ihtilafına ilişkindir.
280	Başlıksız	Dava vekillerinin imtihan ve eğitimi için kurulan komisyon ve buna ilişkin duyurudur.
<u>CM, 3 E 1289, S. 22</u>		
281	14 Cemaziyelevvel sene 90 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Erzurum'da mukim Papas oğlu Yanko ile topçu neferatından Hacı Mehmed arasında görülen polişe davasınaa dair Divan-ı İstinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir.

282	2 Receb sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Andriyas ile müteveffa berber İstefan veresi arasında geçen alacak davasına dair mehkeme-i istinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir.
283	16 Rebiülevvel sene 290 tarihli Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Petro'nun kiracısı olduğu taşınmaz ilgili olarak Üsküdar hukuk dairesinden verilen ilama temyiz itirazlarına ilişkindir.
284	12 Cemaziyelahir sene 90 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Kayseri'de mukim Erzurumlu oğlu Avadis ile Bedros oğlu Karabet beyninde meydana gelen, müteveffa Bedros'un Avadis'ten olan alacağına bağlı uyumsuzluğa dair Kayseri mahkeme-i ticaretinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
286	23 Cemaziyelahir sene 90 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Beyoğlu zabıtasından Salih Ağa'nın üç buçuk seneliği uhde-i isticarında iken kira süresinin bitmesine kalan 13 aylık süre için marangoz Anestaşa kiraladığı Tophane'deki bir bâb menzilin kirasına karşılık aldığı bedelin bakiyesine ilişkindir.
287	2 Safer sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Selanikli İsmail Çavuş ile diğer İsmail arasında olan davaya dair Divan-ı İstinaftan verilen hükmün temyizine ilişkin olmakla birlikte, taraf teşkili sağlanamadığından dosya havale cemiyetine iade edilmiştir.
287	22 Rebiülevvel sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Müteveffa Mevlevi Şeyhi Kerimesi Aişe Hanım'ın mahkeme-i ticaret ilamıyla alacağı olduğuna hükmedilen meblağın borçlu olan biraderi Mehmet Emin Efendi'den tahsiline ilişkindir.
289	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Bihke Sancağı'na bağlı bir kasaba ahalisinden ve Bosna Nizamiye ikinci alayı ikinci taburunun borozan bölüğünden olup firar etmiş olan Murat ile sirkat töhmetiyle mahpus olduğu halde firar etmiş olan Süleyman haklarında icra edilen tetkikata ilişkindir.
291	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Habibullah b. Receb'in katili olan Ömer b. Osman isimli şahıs hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
292	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Erzurum Vilayeti divan-ı temyiz memurlarından Şükrü Efendi'nin hizmetkarı olan Hasan'ın eşyalarını sirkat eden Muharrem isimli şahıs hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
293	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Niğde Sancağı, Aksaray Kasabası, Tepesi Delik karyesi sakinlerinden Ali b. Hüseyin'in katilleri olan Hacı Hasan oğlu Memiş ve Topal İsmail oğlu Hasan haklarında icra edilen tetkikata ilişkindir.
294	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Hüseyin b. Heviş isimli kişinin gözünü cerh etmiş olan Seyid Haydar hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
295	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Bahçe Kapısı'nda sarraf olan Yuvan ile kasap Hasan Ağa beyninde senede ve deftere dayalı alacak davasına dair Divan-ı İstinaftan ilamının temyizine ilişkindir.
296	Başlıksız	Dava vekillerinin imtihan ve eğitimine ilişkin duyurudur.
296	Başlıksız	Asvador'un Mıgırdıç'tan olan alacağının tahsili için icra yoluyla satılacak hane ve arsaya ilişkin duyurudur.
CM, 10 E 1289, S. 23		
297	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdır	Sayı 22, sayfa 295'te verilen ilamın devamıdır.

297	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Sarraf Sarkiz Taşçıyan ile Pavlo beyninde tekevvin eden istirdat davasına dair birinci meclis-i ticaret ve Divan-ı İstinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir.
301	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Beşiktaş sakinlerinden Bağdasar ile Langa'da mukim Mardiros beyninde, patrikhane tasdikli senetlere dayalı alacaktan kaynaklanan münazaaya dair, Dersaadet merkez bidayet mahkemesi ve sonra mahkeme-i istinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir.
303	19 Safer sene 90 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Yanko ve Niyalin'in meyhaneci Kosta ile aralarında geçen davaya dair ebniye meclisinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
304	16 Receb sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Osmanlı Devleti tebaasından Yorgi ve Kostanti Kostaki ile Dimitri Tanaşaki arasında olan alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
306	fi 25 Muharrem sene 89 ve fi 23 Mart sene 88 tarihinde Muhakeme-i İstinaftan Verilen İlamın Suretidir	Osmanlı Devleti tebaasından Lazaraki zevcesi ile Hacı İstavro'nun münasefeten mutasarrıf oldukları Hasköy'deki bir báb bakkal dükkanının tasarrufundan doğan davaya ilişkindir.
310	26 Receb sene 90 tarihiyle Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Aydın Sancağı'ndan Hacı İbrahim isimli kişinin nakit ve eşyalarını sirket eden Bozdoğan kazasında kâin Osman Ağa çiftliği ahalisinden Osman ve Harraslı köyünden İsmail ve Yörük Hasan ve Karahisarlı tütüncü Salih ile Mehmed Çavuş ve Ahmed oğlu Mehmed isimli kişiler hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
312	Başlıksız	Ma'muratü'l-Aziz Sancağı'nda vaki Arguvan nahiyetine tabi karye ahalisinden bir kişinin katili olduğu söylenen, aynı karye ahalisinden Kör İsmail ile zevcesi haklarında icra edilen tetkikata ilişkindir.
312	Başlıksız	Dava vekillerinin imtihan ve koimsyona kabul süreçlerine ilişkin duyurudur.
312	Başlıksız	İcra yoluyla alacak tahsili hususunda fihret edilecek haneye ilişkin duyuru.
CM, 17 E 1289, S. 24		
313	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretinin Mábâdı	Sayı 23, sayfa 312'de yer alan mazbatanın devamıdır.
314	26 Receb sene 90 tarihiyle Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Yusuf Paşa mahallesinde kiracı olarak ikamet etmekte olan Rusya Devleti tebaasından Babik isimli şahsın gece vakti dükkanı içinde bulunan mağazasında sirkate tasaddi eden yine Rusya tebaasından bir kişi hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
316	17 Receb sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Hüdaverdi oğlu müteveffa Hoca İbrahim veresesiyle Anton bey arasındaki sahilhane anlaşmazlığına dair istinaf mahkemesinden verilen hükmün temyizine ilişkindir.
321	5 Receb sene 290 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Şişeci İzzet ve Rıfat ağalar ile Galata'da Halil Paşa Hanında mukim bir kişi arasında kira ilişkisinden doğan münazaaya dair istinaf mahkemesinden verilen hükmün temyizine ilişkindir.
323	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Galata-Karaköy'de mukim sarraf Dimetraki Kostantinidi ile Aleksandr arasındaki alacak ihtilafına dair istinaf divanından verilen hükmün temyizine ilişkindir.

326	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	İsa isimli bir kişinin mamülhanesine gece vakti girerek onu yaralayan ve fiil-i sirkat icra eden Hüseyin, Davud ve Ahmet haklarında icra edilen tetkikata ilişkindir.
327	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kastamonu Sancağı'na tabi İskilip kazası ahalisinden Mehmed'in on dört yaşında bekar balığa kızı Şerife'nin katili olan aynı yer ahalisinden Mustafa hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
328	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	İslimye Sancağı ahalisinden bir şahsın katli hususunda fail Selim oğlu Tahir hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
328	Başlıksız	Alacağın icra yoluyla tahsili sebebiyle Üsküdar-Kısıklı'daki bir bağ ile bir köşkün furuhtuna ilişkin ilandır.
<u>CM, 24 E 1289, S. 25</u>		
329	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretinin Mâbâdı	Sayı 24, sayfa 328'de yer alan mazbatanın devamıdır.
334	9 Receb sene 90 ve fi 20 Ağustos sene 89 tarihinde Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlamın Suretidir	Hırsto ile İsmail Ağa arasında olan ticari münazaaya dair Divan-ı İstinaftan verilen hükmün temyizine ilişkindir.
340	Şahıs ile Hükümet Beyninde Olan Davanın Rüyetine Mahsus Mahkeme-i İbtidaiyeden 27 Zilhicce sene 89 tarihli ve dört numaralı Tanzim Olunan İlamın Suretidir	Bâb-ı Vâlâ-yı Seraskeri ile Ersan Bezirgan'ın kefilî Mösyö Avram beyninde olan zarar ve ziyân davasına dair olup, bezirgan ile Dâr-ı Şura-yı Seraskeri ile akdedilen kontrattan kaynaklanmıştır.
343	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Petro v. Taşo ile Kostandi ve İspiro beynlerinde olan taşınmaz kirası davasına dair istinaf mahkemesinden verilen hükmün temyizine ilişkindir.
344	Başlıksız	Dersaadet'te açılması planlanan nisa hastahanesine ilişkin duyurudur.
<u>CM, 1 Te 1289, S. 26</u>		
345	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdıdır	Sayı 25, sayfa 343'te yer alan ilamın devamıdır.
345	Divan-ı Ahkâm- Adliye Heyet-i Umumiyesinden Verilen İlam Suretidir	Kirkor Boyacıyan ile Avadis Baronyan arasında görülen tahvil ve poliçeye dayanan alacak davasına ilişkindir.
348	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Edirne Sancağı'nda Mustafa Paşa Kazası mahallâtından Camii-i Şerif mahalleli Bağdadlı Şerif b. Mustafayı katleden aynı mahalleli Abdullah'ın kızı Tevhide hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
348	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Üsküdar'da sakin mütezimlerden Kenan Bey ile Petro Efendi arasında görülen ağnam rüsumu ihtilafına ilişkin Divan-ı İstinaftan verilen hükmün temyizini havidir.
353	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	İzmir'de mukim tüccardan Matyos ile Harutcan Seleyan beyninde tekevün eden zarar ve ziyân davasına dair istinaf divanından verilen ilamın temyizine ilişkindir.
356	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Kulaksızda Halil Razi Bey ile Edremitli Ahmet Şükrü Efendi arasında olan alacak davasına dair ticaret mahkemesinden tanzim olunan ilamın temyizine ilişkindir.
357	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Şevkidil Hanım ile kuyumcu Yorgaki Kostandi arasında olan alacak-rehin davasında Divan-ı İstinaftan verilen hükmün temyizine ilişkindir.

360	Başlıksız	Dersaadet'te açılması planlanan nisa hastahanesine ilişkin duyurudur.
<u>CM, 8 Te 1289, S. 27</u>		
361	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdır	Sayı 26, sayfa 357'de verilen ilamın devamıdır.
365	Hükümet ile Şahıs Beyninde Olan Davanın Rüyetine Memur Olan Mahkeme-i İbtidaiyeden fi 19 Muharrem sene 90 ve fi 6 Mart sene 89 tarihli ve bir numaralı Tanzim Olunan İlamın Suretidir	Midilli Cezaresiyle İvacak kazasının seksen altı ve yedi seneleri mültezimleri Ligormandra Efendi ve Mihayil taraflarından, hasılatın afetzede olduğundan bahisle Hazine-i Celile aleyhine ikame etmiş oldukları zarar ve ziyana davasına dairdir.
368	Muhakemat-1 Cezaie Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Adana'da kâin Karataş iskelesinde nakliye yapan Lazkiyeli Ahmed'i darp ve katl etmiş olan Kıbrıslı Harambalos isimli kişi hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
369	Muhakemat-1 Cezaie Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Dolça Sancağı dahilindeki pasaport odasında meydana gelen sirkat vakiasına ilişkin olarak asakir-i zabtiye neferatından Hasan isimli kişi hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
370	Muhakemat-1 Cezaie Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kandiye sancağı ahalisinden Yorgi'nin katili ve Kostandi'nin carihi olan Kandiyeli Cafer hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
372	Muhakemat-1 Cezaie Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Tersane-i amire amelesinden Aziz'in katili olan amele-i merkumeden Karabet hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
374	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Demirci Haçın ile mühendis Ahmed Bey arasındaki alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
375	Muhakemat-1 Cezaie Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Şehrizor sancağına mülhak bir köy ahalisinden Abdülfettah'ın katili denilen Abdurrahman hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
376	Muhakemat-1 Cezaie Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Menteşe Sancağı'nda vaki Tavas kazasına tabi Doğan karyeli Hatib oğlu muhtar Mehmed'in gece vakti hanesini basıp kendisini şiddetli şekilde darp ve bir kısım nakit ve eşyasını gasp etmiş olan kişilerden, ele geçirilen İsmail oğlu Hasan ile arkadaşları olduğu söylenen Süleyman, İsmail haklarında icra edilen tetkikata ilişkindir.
376	Başlıksız	Borç sebebiyle satışına karar verilen bir bostan, iki fırın ve on odalı bir mülke dair müzayede ilamıdır.
<u>CM, 15 Te 1289, S. 28</u>		
377	Muhakemat-1 Cezaie Dairesinden Verilen Mazbata Suretinin Mâbâdır	Sayı 27, sayfa 376'da verilen mazbatanın devamıdır.
378	Muhakemat-1 Cezaie Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Manastır Sancağı'nda vaki Resne nahiyesi ahalisinden Ali'nin carihi denilen Hüseyin b. Demir hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
379	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Müteveffa Kırkor varisleriyle Bağos varisleri arasında görülen vekalet ilişkisine dayanan alacak davasında verilen hükmün temyizine ilişkindir.

383	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kut'ul-Amare kaymakamlığına mülhak Bedre karyesinde sakin İran Devleti tebaasından bir kuyumcunun çarşıda olan dükkanı duvarını gece vakti delip sirkat gerçekleştiren aynı devlet tebaasından Nur Mehmed ile ona yataklık etmiş olan Bedreli Abbas b. Arşov haklarında icra olunan tetkikata ilişkindir.
384	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kıbrıs cezaresi mütemekkinlerinden ve İngiltere Devleti tebaasından Antonyo ve Anan'ın gece vakti mağaza kapısını alet-i mahsuse ile açıp, kasasını kırıp akçe ve eşyalarını gasba içtisar eden topçu asakir-i firarilerinden Mustafa ve çoban İsmail ile arkadaşları hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
387	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Yozgat Sancağı'nda vaki Karahisar nahiyesine tabi Kiriş Kavağı karyeli Ömer'in katillerinden aynı köylü Hamid oğlu Koca Ömer ile maktûlün zevcesi Aişe b. Mustafa hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
389	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Biga Sancağı'nda vaki Dimetoka nahiyesine tabi bir köy ahalisinden olup, veled-i zinası olan bir buçuk yaşında Abdi'yi dereye ilka ile itlaf eden Fatıma isimli meczube ile bu hususta onu mücbir eden zevci Mercan haklarında icra edilen tetkikata ilişkindir.
390	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Mehab Matbaası Sahib-i İmtiyazı Anton ile sahaf Ahmet Muhtar Efendi beyninde tahaddüs eden ortaklık sebebiyle alacak talep edilen davada verilen ilamın temyizine ilişkindir.
392	Başlıksız	Dava vekillerini imtihan etmek üzere kurulan komisyonun Ramazan ayında Perşembe günleri toplanacağına dair duyuru.
392	Başlıksız	Alacağın icra yoluyla tahsil için bir bostan, iki fırın ve mülk hanenin fûruhtuna ilişkindir.
CM, 22 Te 1289, S. 29		
393	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdîdir	Sayı 28, sayfa 390'da bulunan ilamın devamıdır.
395	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Prizren'de vaki Korili sakinlerinden bakkal Receb ile Arslan b. Zebirek ve Dimo v. Maksim'in gece vakti evlerine girerek sirkat fiili işleyen Receb b. Süleyman ile arama esnasında zabıtalara teşhir-i silah etmiş olan Şaban ve Bekir haklarında icra edilen tetkikata ilişkindir.
398	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Prizren sancağı, Priştine kazasına tabi Muradiye karyesinde sakin olan Çerkes Muhacirlerinden İsmail'in katilleri ve biraderi İbrahim'in carihleri olan Sadri ve kardeşi Süleyman b. Şaban ve Abdi b. Azam ve Memiş b. Salih ve İbrahim b. Süleyman ve Hasan b. Salih isimli kişiler hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
400	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Priştine kasbasında vaki Yunus Efendi Mahalleli Mümin b. Halil'in katili olan aynı mahalleli Hurşit b. Seyfettin ve arkadaşı Yusuf b. Mustafa hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
402	30 Rebiülahir sene 289, 24 Haziran sene 88 tarihinde Temyiz-i Hukuktan Verilen İlamın Suretidir	Sivas Vilayeti valisi esbak devletli İzzet Paşa hazretlerinin Bayezid civarında kâin mutasarrıf oldukları Karakulak Hanı'nın bedel-i icarından kiracı olarak Mikail isimli kimseden olan alacağına ilişkin davanın temyizine dairdir.

407	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taraflar arasında görülen senede dayalı alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
408	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Canik Sancağına tabi Bafra kazasında müstahdem süvari asakir-i zabtiye neferatından Ali Efendi'nin üzerine katl kastıyla giden Abdullah Efendi'nin çobanı Mustafa hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
<u>CM, 29 Te 1289, S. 30</u>		
409	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Biga Sancağı'nda vaki Lapseki kazasına tabi Çardak karyeli Abdurrahman ile zevceci Fatıma'yı darb ile iskat-i cenin eylemesine sebep olan aynı karyeli kahveci Rüstem'in zevcesini diğer Fatıma ve kızı Münife ve kayınvalidesi Zeyneb haklarında icra edilen tetkikata ilişkindir.
410	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Mamuratü'l-aziz sancağı, Keban kazasına tabi Çemişgezek nahiyesinden Halil isimli şahsın katili olan aynı yerli Yusuf hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
411	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Geçen paskalya esnasında İzmir'de bulunan Rumlular ile Yahudiler beyninde vuku bulan mudarebe ve mukateleden dolayı tutuklanan kırk kişi hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
413	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Anestaş Anderniko veresesi ve Anestaş Boyka ile Varnalı Mihalaki arasında tekevvin eden münazaaya dair divanı istinaftan verilen hükmün temyizinde kefil gösterilmesine ilişkindir.
417	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Selanik tüccarından birisi kumpanya olan taraflar arasında tahaddüs eden alacak anlaşmazlığına dair istinaf divanınca verilen hükmün temyizine ilişkindir.
420	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Selanikli Ahmed Hamdi Efendi ile İsterumcalı Rebeb Ali Ağa arasında tekevvin eden alacak münazaasına ilişkin Selanik divan-ı temyizinden verilen ilamı temyizine dairdir.
422	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Avrupa tüccarından Nikola ile müteveffa Manol Yuvanof veresesi beyninde olan zarar ve ziyan davasında Divan-ı İstinafta verilen ilamın temyizine ilişkindir.
<u>CM, 19 Ts 1289, S. 31</u>		
425	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdır	Sayı 30, sayfa 422'de yer alan ilamın devamıdır.
430	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Yolculuk halinde olan bir manifaturacının emval ve eşyasını garp etmiş olan eşkiya-yı meşhureden Kavalal Mustafa'nın arkadaşlarından derdest olunan Memiş oğlu Süleyman hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
432	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Vidin kazasından bir zimminin şirahanesinden gece vakti şarap sirkat eden diğer zimmiler hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
432	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Heybeli Ada sakinlerinden iki kadın ve bir erkek zimmi arasında olup, Dersaadet merkez bidayet mahkemesi ikinci hukuk dairesinde görülen alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.

434	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Sinop sancağı sakinlerinden kimselerin olup, evlerini basıp mallarını gasp eden, ev ahalisini darp eden, kızlara fiil-i şeni ve kaçırma fiilleri icra eden Hıristiyanlar ve arkadaşları hakkında icra kılınan tetkikattır.
437	Hükümet ile Şahıs Beyninde Olan Davanın Rüyetine Memur Mahkeme-i İbtidaiyeden fi selh-i Muharrem sene 90 ve fi 17 Mart sene 89 tarihiyle ve iki adedli Tanzim Olunan İlamın Suretidir	Debreli İlyas, Malik ve Zekeriya Ağalar'ın deruhte ettiği bazı varidat-ı öşriyyeden dolayı Hazine-i Celile aleyhine ikame ettikleri davaya dair bidayet mahkemesinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
439	fi 7 Cemaziyelevvel sene 89 ve fi 1 Temmuz sene 89 tarihi ve on altı adedi ile Mahkeme-i İstinaftan Verilen İlamın Suretidir	Börekçi esnadından Hacı Mehmed Ağa'nın Tophane'de Boğazkesen mahallesinde bulunan fırının kiralanmasından dolayı hissedarı olan Hacı İsmail Ağa ile aralarında görülen davaya ilişkindir.
440	Başlıksız	Alacağın icra yoluyla tahsili için kadayıfıcı, kahve ve attar dükkanlarının fûruhtuna ilişkindir.
440	Başlıksız	Alacağın icra yoluyla tahsili için taşınmaz fûruhtuna ilişkindir.
CM, 26 Ts 1289, S. 32		
441	Mahkeme-i İstinaftan Verilen İlam Suretinin Mâbâdîdir	Sayı 31, sayfa 439'da yer alan ilamın devamıdır.
446	6 Rebiülahir sene 90 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Ankara'da taşçı Kostantin, Nikola, İstefan, Yani, İstefan isimli kişilerin inşa ettikleri ebniye sebebiyle alacak talep ettikleri Mustafa arasında görülen davaya dair divan-ı temyiz-i Vilayet verilen ilamın temyizine ilişkindir.
447	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Sarraf Bahçivanoğlu Tekfur Efendi ile Avrupa tüccarından Nikogos Kirkoryan beyninde tekevün eden ticari davaya dair Divan-ı İstinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir.
450	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Adana Sancağına tabi Mihmandar karyeli Mehmed'in bargirini sirkat ettikten sonra, yolculuk esnasında tesadüfen vuku bulan münazaada sağ elinin iki parmağını cerh etmiş olan Durmuş ile sirkat cylemine iştirak ettiği söylenen Mustafa haklarında icra edilen tetkikata ilişkindir.
452	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Bakkal esnafından Todorin'in ortağı olan İstrati ile şirket hesabından dolayı vuku bulan dava dolayısıyla Divan-ı İstinaftan verilen hükmün temyizine ilişkindir.
456	Başlıksız	Alacağın icra yoluyla tahsili için taşınmaz fûruhtuna ilişkindir.
456	Başlıksız	Alacağın icra yoluyla tahsili için taşınmaz fûruhtuna ilişkindir.
CM, 3 Ke 1289, S. 33		
457	fi 3 Cemaziyelelahir sene 289 tarihinde Mahkeme-i İstinaftan Verilen İlamın Suretidir	Dört zimmi birlikte mutasarrıf oldukları hamamın bedel-i icaresi hususunda aralarında çıkan münazaaya dair verilen kararın istinafa ilişkindir.
460	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Prizren'de sakin Tahire ve Aişe isimli hatunlarla Emrullah isimli bir kişiyi cerh etmiş olan Tahire'nin zevci Tahir isimli kişi hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
461	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kudüs-ü Şerifte mütemekkin bir hahamın gece vakti evinden nakit ve eşyalarını çalan Kudüs-ü Şerife tabi Beytü'l-lahm karyesi ahalisinden ve asakir-i nizamiye firarilerinden Salih ve arkadaşları hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.

463	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Yorgi Papazaki isimli zimminin katili olan Yani Harisaki isimli şahsın idamı hakkında sadır olan ferman-ı aliyenin hükmü derdest-i icra bulunduğu halde, katil-i merkumun idamdan afiyla hakkında müebbed kürek veyahut kalebentlik cezası tertibini içerir dilekçesine ilişkindir.
464	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Amasya Sancağı'nda vaki Erbaa kazasına tabi bir köyde mecruhen vefat eden Molla Hasan oğlu Fettah bin Ahmed'in katili denilen aynı köylü amcaoğlu Molla Hüseyin oğlu Mehmed hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
466	Muhakemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Yanya Sancağı Asakir-i Zabtiye alayının beşinci taburunun dördüncü bölüğünün altıncı kul vekili Derviş'in carihi hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
467	fi 19 Cemaziyelahir sene 90 ve fi 9 Ağustos sene 89 tarihinde Mahkeme-i İstinaftan Verilen İlamın Suretidir	Adile Sultan Hazretlerinin Kuruçeşme'de kâin sahilserayı aliyeleri rıhtımlarının tamirinden dolayı müteveffa Karabet kalfa veresinden Sarkız Bey Efendi ile olan davasına ilişkindir.
469	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Katip Ali Efendi ile köşe sarraflarından Topuz oğlu Vasil beyninde olan alacak davasına dair üçüncü meclis-i ticaretten verilen ilamın temyizine ilişkindir.
471	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Kayseri kaymakamı esbak Ahmet Şükrü Bey ile kerimesi Fatıma Hanım arasında olan çiftlik münazaasına dair verilen hükmün temyizine ilişkindir.
472	Başlıksız	Alacağın icra yoluyla tahsili için taşınmaz furuhtuna ilişkindir.
472	Başlıksız	Alacağın icra yoluyla tahsili için taşınmaz furuhtuna ilişkindir.
472	Başlıksız	Alacağın icra yoluyla tahsili için taşınmaz furuhtuna ilişkindir.
CM, 10 Ke 1289, S. 34		
473	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdır	Sayı 33, sayfa 471'de yer alan ilam suretinin devamıdır.
476	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Avrupa tüccarından Nikogos Kirkoryan ile sarraftan Bahçivanoğlu Mıgırdıç ve Ohannes Efendiler beyninde iltizam maddesinden dolayı tahaddüs eden davada Divan-ı Muhakemat-ı Maliye'den verilen ilamın temyizine ilişkindir.
479	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Avadis isimli bir kişi ile Bahçe Kapısı'nda kâin bir bâb tütüncü dükkamı isticarna dair ebniye meclisinde cereyan eden muhakemelerinde verilen hükmü temyiz eden tütüncü Yanko'nun davasıdır.
480	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Kasab Ahmet Ağa ile Nakkaşzade Mehmed Ağa beynlerinde tahaddüs eden alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
482	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Kütahya Sancağı dahilinde kâin bazı kazalar aşarının iltizamı maddesinden dolayı izzetli Mustafa Cezar Bey'le Kapamacıoğlu Kığork'un beynlerinde tekevün eden münazaaya dair, münfesih mahkeme-i nizamiyeden verilen ilamın itirazına ilişkindir.
CM, 17 Ke 1289, S. 35		
489	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mâbâdır	Sayı 34, sayfa 482'de yer alan ilamın devamıdır.

491	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Bağdadlı Yahudi Yakub'un dükkanından nükud ve eşyasını sirkat eden Yahudi hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
492	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kıbrıs Cezaresi'nde sakin bir zimminin zevcesi olan Katrina'nın katili olan Hristo hakkında icra olunan tetkikata ilişkindir.
493	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kahveci çırağı İstefan'ın katili olan berber Osman b. Ömer hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
495	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Heybeli Ada sakinlerinden iki kadın ve bir erkek zimmi arasında olup, Dersaadet merkez bidayet mahkemesi ikinci hukuk dairesinde görülen alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
497	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Mehmed Ali Kaptan ile beyenlerinde olan alacak münazaasına dair mahkeme-i ticaretten verilen ilama itiraz eden keresteci Ligor'un temyiz talebine ilişkindir.
499	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Taşçı başı Mustafa Efendi'nin taşçı Arakil ile olan alacak davasına dair mahkeme-i nizamiyeden verilmiş olan ilamın temyizine ilişkindir.
501	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Mercan Han'ında sakin Tekfurdağı Agop'un Markor ile beyenlerinde olan alacak münazaasına ilişkin hükmün temyizine dairdir.
503	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Avadis ile Kostaki ve kefilisi arasında görülen alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.
504	Başlıksız	Alacağın icra yoluyla tahsili için taşınmaz furuhtuna ilişkindir.
504	İcra Cemiyeti Tarafından	Alacağın icra yoluyla tahsili için taşınmaz furuhtuna ilişkindir.
CM, 22 Ke 1290, S. 86		
1249	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretinin Mabadı	Sayı 85'teki son ilamın devamıdır.
1250	18 Zilhicce sene 91 Tarihinde Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Tabib Mihailidi ve Pedro İstefan Kalfa arasında görülen, rüyet ve faslı patrikhaneye ait olup, Divan-ı Ahkâm'da görülmesi caiz olmayan drahoma ve cihaz (çeyiz) anlaşmazlığına dair patrikhane meclisinden istihsal edilen ilamata hukuk dairesinin müdahalesinin meni taleplidir.
1251	17 Zilhicce sene 91 Tarihinde Temyiz-i Hukuk Dairesinden Tanzim Olunan Müzekkere Suretidir	Mürselzade izzetli Mustafa Paşa'nın Haleb Vilayeti dahilinde Reyhaniye Kazasında bulunan bazı mezraaların zabt ve ziraatine Kara Ahmedli ahalisinin hakları olmadığı meclis-i dava-yı kazadan ilam olduğundan, kendisine tapu verilmesi talebine ilişkindir.
1252	Divan-ı Ahkâm-ı Adliye Nezaret-i Celilesi Canib-i Samiyesinden Umum Vilayâta Tasfîr Olunan Tahrirat-ı Aleyh Sureti	Dersaadet'te bulunan mahkemelere, muhakeme ve murafaa sebebiyle celbi gereken kimselere gönderilen celb ve ihzar pusulaları ve sürece ilişkindir.
1253	20 Cemaziyelevvel sene 91 Tarihli Seksen Beş Numaralı Temyiz-i Hukuk Dairesinden Tanzim Olunan İlam Suretidir	Dersaadet Emniyet Sandığı müdiri Mıgırdıç Efendi ile Anestaş Efendi arasında tahaddüs eden alacak davasına dair Dersaadet merkez bidayet mahkemesi ikinci hukuk dairesinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.

1255	20 Cemaziyelevvel sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	İngiltere Devleti'nden Selanik Konsolosluğu tercümanı Mösyö ... tarafından gereği icra edilmek üzere sunulan arzuhale binaen, mösyönün zevcesinin mutasarrıfı olduğu Selanik'teki çiftlikte, merhum Hasib Paşa'nın veresesinin ortaklık iddialarına dair davaya ilişkindir.
1256	20 Cemaziyelevvel sene 91 Tarihli Seksen Dört Numaralı Temyiz-i Hukuk Dairesinden Tanzim Olunan Müzekkere Suretidir	Ortaköy'de bulunan bir bâb hanenin mülkiyetine ilişkin ihtilafa dairdir.
CM, 29 Ke 1290, S. 87		
1257	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretinden Mâbad	Sayı 86, sayfa 1256'da yer alan ilamın devamıdır.
1257	19 Cemaziyelevvel sene 91 tarihli ve yüz seksen bir numaralı Temyiz-i Hukuk Dairesinden Tanzim Olunan İlam Suretidir	Sarıyer'de sakin kuyumcu İstefan'ın Yeniköy Mahkemesi'nden aldığı ilamın temyizine ilişkindir. Şaban Ağa ile İstefan arasında görülen alacak davasında, İstefan'a yemin teklif edilmiş yemin teklifi kabul edilmiş, ancak yemin edilecek yer hakkında ihtilafa düşülmüş, bu nedenle İstefan aleyhine hüküm kurulmuştur.
1258	19 Cemaziyelevvel sene 91 tarihli ve yüz seksen üç numaralı Temyiz-i Hukuk Dairesinden Tanzim Olunan İlam Sureti	Boyacı karyesinde sakin Yorgi Kalfa'nın, Beyoğlu Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesinden verilen ilamı temyizine ilişkindir. İlam, Yorgi'nin kayıncıvalidesinin mutasarrıfı olduğu taşınmazın satımına ilişkindir.
1259	2 Safer sene 92 tarihi ve bin iki yüz yetmiş bir adedli Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Bağdad Vilayetinde meydana gelen bir katl vakasına ilişkin tetkikata dairdir.
1260	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Bodrum hanında mukim Todor ile Susane Hatun beyninde olan senede dayanan alacak davasında mahkeme-i ticaret birinci meclisinden tanzim olunan ilamın temyizine ilişkindir.
1261	20 Zilhicce sene 91 tarihinde Temyiz-i Hukuk Dairesinden Tanzim Olunan Müzekkere Sureti	Yorgi Efendi'nin müteveffa Ömer Efendi zimmetinde olan aşar ve rüsümât bedelinden olan alacağına dair haciz davası hakkında ticarethaneden verilen ilamda, müteveffanın terekesine veresesin vâz-ı yed edip etmediğinin belirlenmesi hususundaki karara binaen yapılan başvuruya ilişkindir.
1262	19 Cemaziyelevvel sene 91 tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Tanzim Olunan Müzekkere Sureti	Mehmed Efendi ile Ali Efendi arasındaki davadan feragat edildiğine dair.
1262	2 Safer sene 92 tarihli ve bin iki yüz yetmiş adedli Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Takdim Olunan Mazbatanın Suretidir	Mostar kazası sakinlerinden bir zimminin katli sebebiyle icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1264	2 Safer sene 92 tarihi ve bin iki yüz yetmiş dokuz adedli Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Travnik Sancağı'nda meydana gelen katl olayına dair yürütülen tetkikata ilişkindir.
CM, 30 Ke 1290, S. 88		
1265	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretinden Mâbad	Sayı 87, sayfa 1264'te yer alan mazbatanın devamıdır.
1266	3 Safer sene 92 tarihi ve 1284 adedli Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Bursa kazasına tabi Aksu karyeli Hacı Osman Ağa'nın hizmetçisi Mustafa'nın katli hakkında icra edilen tahkikata ilişkindir.

1267	3 Safer sene 292 tarihli ve 1273 adedli Verilen Mazbatanın Suretidir	Canik Sancağı'nda vaki Ünye kazasına tabi Karakuş karyeli Abdal oğlu İbrahim'in eşyasının gasb ve Ordu karyeli İbrahim oğlu Muhammed'in zevcesi Aişe'ye cebren fiil-i şeri icra edilmesinden dolayı icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1268	19 Ce 91 tarihli ve Yüz Seksen Bir Numaralı Temyiz-i Hukuk Dairesinden Tanzim Olunan İlam Suretidir	Sarıyer'de sakin kuyumcu İstefan'ın Yeniköy Mahkemesi'nden aldığı ilamın temyizine ilişkindir. Şaban Ağa ile İstefan arasında görülen alacak davasında, İstefan'a yemin teklif edilmiş yemin teklifi kabul edilmiş, ancak yemin edilecek yer hakkında ihtilafa
1269	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Manastırlı Vasil ve Nikola ile Zakira arasında hizmet akdine dayanan davaya dair Beyoğlu merkez bidayet hukuk dairesinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
1271	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	İzbornik Sancağı'na tabi Tuzla-i Zır kazasında bir kişinin katlinden dolayı yapılan tetkikata ilişkindir.
CM, 7 Ks 1290, S. 89		
1273	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretinden Mâbad	Sayı 88, sayfa 1271'de yer alan ilamın devamıdır.
1273	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kastamonu Sancağı'nda vaki Tatay kazası ahalisinden Hasan'ın katli hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1274	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Yani ile mağazacı Anestaş arasındaki borç ve vefaen ferağ ilişkisine dairdir.
1275	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Ali Bey'in deynine mukabil sarraf Lazaraki'ye terhin ettiği eşyayı, sarraf-ı merkumun satmasından dolayı aralarında meydana gelen münazaaya ilişkindir.
1276	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	İnebolu kazasına tabi Küre nahiyesi ahalisinden Mahmud oğlu Helvacı Hüseyin'in zevcesinin katli sebebiyle icra edilen tetkikata ilişkindir.
1278	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Selanik Vilayeti dahilinde Karakarye kazasında vaki çiftliği kışlaklarından dolayı merhum Hasib Paşa varisleriyle Mösyö Baçon'un zevcesi arasında görülen davaya ilişkindir.
1280	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Banaluka Sancağı'nda sakin Bod veledi Toma Mihaliyaşın isimli kimsenin katli hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
CM, 14 Ks 1290, S. 90		
1281	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretinden Mâbad	Sayı 89, sayfa 1280'de verilen ilamın devamıdır.
1282	29 Zilkade sene 91 tarihiyle Muhakemat-ı Cezaiyee Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Prizren Sancağı sakinlerinden Mariya binti Perişe'nin cerh edilmesinden dolayı icra kılınan tetkikata dairdir.
1283	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Bezzaz esnafından Keşanlı Polid ve Vasil ve Anestaş ve Dimitro ve İstefan isimli kimselerin esna-yı râhdâ söylemiş olduklarından dolayı icra edilen tetkikata ilişkindir.
1284	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Hason Anderyas ile müteveffa berber İstefan veresi arasında alacak davasında verilen ilamın temyizine ilişkindir.

1285	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Karesi Sancağı'nda Edremid kazası ahalisinden Kostanti ve İstrati isimli çocukların katline dair yürütülen tetkikata ilişkindir.
1287	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Yıldızcı Honda Bey ile tahsildar Tarus arasında olan taşınmaz davasına dair mahkeme-i istinaftan verilen hükmün temyizine ilişkindir.
CM, 21 Ks 1290, S. 91		
1289	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Amasya Sancağı ahalisinden Uzun oğlu Mustafa'nın katli hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1290	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Halil Subaşı oğlu Saadettin'in esna-yı râhda gasb olunan nakdi ve malı hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1291	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Yani isimli şahsın evinden sirkat olunan nakit ve eşyası hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
1292	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kastamonu Sancağı dahilinde vaki İskilip kazasına tabi Çuhalar karyesi ahalisinden Karahacı oğlu Mehmed ve Nizam oğlu diğer Mehmed ve Veli Osman oğlu Mustafa ve Hasan ve Ömer ve Şakir ve Ali ile Halil Efendi'nin gasp ve sirkat olunan malları hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
1293	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Galata kapı içi merkezinde müstahdem asakir-i zebtiyeden Çerkez Ahmet'e katli kastıyla teşhir-i silah olunması hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
1294	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Saraybosna'da bir mağazada vuku bulan sirkatten dolayı icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1295	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Siroz kazasında bakkal Yanaki veledi Dimetrayi'nin dükkanından sirkat edilen eşyası hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1296	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Edirne'de vaki Medrese-i Ali Bey mahallesinde sakin bakkal Yorgi ile Camii-i Atik civarında sakin kunduracı Ahmet Ağa dükkanlarından sirkat olunan eşya hakkındaki tetkikata ilişkindir.
CM, 28 Ks 1291, S. 92		
1297	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretinden Mâbad	Sayı 91, sayfa 1296'da verilen ilamın devamıdır.
1298	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Asakir-i nizamiye süvari dördüncü alayının birinci bölümü ikinci onbaşısı Harputlu Ahmet'in gasp olunan eşyasından dolayı icra edilen tetkikata ilişkindir.
1299	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Bir şahsın, hücec-i şeriyye ile taht-ı temellükünde olan hane ve sairinin, iflas etmiş olan eşinin alacaklılarına ait olmak üzere masa malı olduğu iddiasına dair davada verilen hükmün temyizine ilişkindir.
1301	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Şura-yı Devlet Tanzimat Dairesi'nden Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'ye havale olunan müzekkerede yazılı, Mustafa Şahin Efendi ile ekmekçi Hurşit Efendi beyindeki davada ibraz olunan mukavelename dolayısıyla verilmesi gereken nakdi cezaya ilişkindir.

1302	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kahveci Abdurrahman'ın Keçeciler'deki dükkânıyla Küçük Mustafa Paşalı asakir-i bahriye kul ağalarından Ali Efendi'nin hanesinden sirkat olunan nükud ve eşya hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
1303	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Diyarbakır Sancağı'na bağlı Şark nahiyesinden Havin'in cerh edilmesi dolayısıyla icra edilen tetkikata ilişkindir.
1304	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Bafıralı Mihail oğlu Yorgi'nin, müteveffa Mihail'in oğlu Atabe zevcesi ile aralarında olan duhan şirketi muhasebesinden kaynaklanan davaya dair Divan-ı İstinaftan verilen ilamın temyizine ilişkindir.
CM, 5 Ks 1291, S. 93		
1305	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Sayı 92, sayfa 1304'te verilen ilamın devamıdır.
1310	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Mostarlı tacir Molla Ali ve Tana isimli kimselerin sirkat kastıyla odalarının kapı kilidinin şikeste olmasından dolayı yürütülen tetkikat hakkındadır.
1311	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Dimetoka kazası ahalisinden bir kadının katli hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
1311	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Canik Sancağı mülhakatından Çarşamba kazasına tabi bir köyün muhtarı olan Bozoklu Yorgi'nin soyulmasından dolayı icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1312	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Bir gasp olayı hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
CM, 12 Ks 1291, S. 94		
1313	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretiden Mâbad	Sayı 93, sayfa 1312'de yer alan mazbatanın devamıdır.
1314	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Ankara Sancağı, Keşkin kazasından Mehmet Çavuş ve Kalecik kazasından Ömer ve Çerkez Osman ve İbrahim isimli kimselerin gasb olunan emvalina dair icra edilen tetkikata ilişkindir.
1315	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kayserili Mustafa Ağa ile yanında bulunan devecilerin gasp olunan emvali hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
1317	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Prizren Sancağı ahalisinden Mehmed b. Sülün'ün katli hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
1318	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Gelibolu Sancağı'nda sakin Kozmozi isimli kişinin sirkat olunan tütünleri hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
CM, 19 Ks 1291, S. 95		
1321	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretiden Mâbad	Sayı 94, sayfa 1318'de yazılı ilamın devamıdır.
1321	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Bekçe kazası ahalisinden çok sayıda kişinin malının çalınması hakkında yapılan tetkikata dairdir.
1323	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Tırhala Sancağı'nda vaki Yenice nahiyesi ahalisinden Mustafa'nın katli hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.

1324	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Hüdavendigâr Vilâyet Meclis-i İdâresi baş katibi Arif Bey'in Bursa'da mutasarrıfı olduğu değirmenin kiracısı olan Miha'l'in sirkat olunan emvali hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1325	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Yeni Pazar Sancağı'nda bir kişinin katli hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1326	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Prizren Sancağı'nda bir kişinin katli hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
1327	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Sipahi oğlu Yusuf Efendi ile dört arkadaşının yanlarında bulunan eşyalarının gasb edilmesine ilişkin yürütülen tetkikata dairdir.
1328	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Tarsus kazasına tabi Şahin Ağa karyeli olup Tarsus'ta Şamlızade bahçesinde bahçivanlık etmekte olan Ahmed'in katli hakkında yürütülen tetkikata ilişkindir.
CM, 14 N 1291, S. 96		
1329	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Çok sayıda kişinin birlikte bir bahçeden şeker kamışı sirkatine teşebbüs etmelerine ilişkin tetkikat mazbatasıdır.
1330	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Telgraf ve Posta Nezareti muhasebat-1 umumiyeye müfettişi Nuri Bey'in gaspedilen eşyaları hakkında icra olunan tetkikata ilişkindir.
1332	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Kuru kahveci Mıgırdıç ile poliçeci Hayrabat arasında görülen alacak davasında, mahkeme-i ticaret birinci meclisinden verilen ilamın temyizine ilişkindir.
1333	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Esnaftan Ankaralı Mehmed'in katli hakkında icra olunan tetkikata ilişkindir.
1334	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Anestaş ve İstavro ile kardeşleri Haralambos arasında görülen kefalet sebebiyle alacak davasında verilen hükmün temyizine ilişkindir.
1336	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Mardin Sancağı, Midyat kazasında salb ile öldürme ve malları gasp etme vakalarının rezillik derecesinde vuku bulması sebebiyle icra edilen tetkikata ilişkindir.
1336	Başlıksız	Alacağın icra yoluyla tahsili için taşınmaz fûruhtuna ilişkindir.
CM, 21 N 1291, S. 97		
1337	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretinden Mâbad	Sayı 96, sayfa 1336'da yer alan mazbatanın devamıdır.
1340	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Vidin kasabası mahallelerinden Bayır mahallesinde bir kunduracı dükkanında vuku bulan sirkat olayı hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
1341	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Avusturya Devleti tebaasından iki kişi hakkında, darp ve gasp şikâyetleriyle icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1343	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Seyhaniye Sancağı'nda Muhammed isimli bir kişinin katli hakkında icra kılınan tetkikata dairdir.
1343	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Dersaadet merkez bidayet ikinci hukuk dairesinden havale olunan müzekkereye göre, Yunan Devleti tebaasından olan Nikola'nın, müteveffa Mercanik Hatun veresi ziimmeterinde Rum Patrikhanesinden verilen ilam mucibince alacağı olduğuna ilişkindir.

1344	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip de Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretidir	Hasköy sakinlerinden bir kişinin deniz kenarında kâin mağazasında hırsız bulunduğu haber verilmesi üzerine yapılan tetkikata ilişkindir.
CM, 27 N 1291, S. 98		
1345	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip de Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretinden Mâbad	Sayı 97, sayfa 1344'te yer alan mazbatanın devamıdır.
1346	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretidir	Kasımpaşalı kahveci Çerkes'in Şaban ayının yirmi ikinci cumartesi gecesi saat üç kararlarında Ayazpaşa Mahallesi'nde mukim Divan-ı Ahkâm-ı Adliye üyelerinden saadetli Muhtar Efendi'nin konağının duvarından aşarak içeriye girmesi olayı hakkında görülen davaya ilişkindir.
1348	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretidir	Fransalı Çozef (Jozef?) isimli şahsın Asakir-i Zabtiye-i Şahane'den Yusuf, zabtiye-i icra-yı memuriyette bulunduğu halde darb etmesinden dolayı görülen davaya ilişkindir.
1349	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretidir	Zenci Ahmed Celaledin isimli kişi Erzurumlu Mahmudi beyninde bulunan on bir aded sim zarfların mesrûk olduğunu şüphe etmesi üzerine görülen davaya ilişkindir.
1350	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretidir	İngiltere Devleti tebaasından Filib'in, Galata'da sakin Anika isimli kadının evine birkaç kez giderek Yanko isimli bir kişiyi sorduğu, son gidişinde evde tek başına bulunan sekiz yaşında bir kız çocuğu korkutarak evden hırsızlık yaptığı davasına ilişkindir.
1352	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretidir	Pangaltı sakinlerinden iki zimmi kardeşin bir çuval içinde eyer takımı taşırılarken zabtiye memurlarınca durdurulup, eyer takımının sirket edilmiş olduğu anlaşılan davaya dairdir.
CM, 5 M 1291, S. 99		
1353	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip de Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretinden Mâbad	Sayı 98, sayfa 1352'de yer alan mazbatanın devamıdır.
1354	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip de Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretidir	Kahveci çırağı Yusuf'un, haffaf esnafından Arif isimli kimseyi darp ve cerh ettiği iddiasıyla görülen davaya ilişkindir.
1355	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip de Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretidir	Asakir-i Şahane miralaylarından Saadettin Beyefendi'nin konağından bazı eşyaların ve onun maiyetinde bulunan Asakir-i Şahane çavuşlarından Mehmed Çavuş'un saatinin kaybolmasına ilişkin yürütülen tahkikat hakkındadır.
1356	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip de Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretidir	Tatavlı Alko'nun paskalya esnasında kol gezmekte olan Asakir-i Nizamiye-i Şahane çavuşlarından Yakup Çavuş'un cebinden kesesini alıp kaçtığı esnada yakalanması üzerine yapılan tahkikata ilişkindir.
1357	Beyoğlu Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesinden Verilip de Hükümü İcra Kılınan ve Aleyhine İtiraz Olunmayan Mazbata Suretidir	Kalafatçı Bekir'in, Balmumcu Çiftliği nazım olduğunu ve kendisini korucu olarak işe alacağı beyanıyla Erzurumlu rençber Kahraman'ı üç lira dolandırdığı iddiasına ilişkindir.

1357	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Sirozlu balcı Halil'in katli hakkında icra kılınan tetkikatta Selanik Vilayetinin Divan'a gönderdiği meclis-i temyiz mazbatasına ilişkindir.
1359	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlam Suretidir	Divan-ı İstinaf-ı Ticaret Hukuk Dairesinde derdest-i temyiz olan ilam, Papala Sironidi isimli kimsenin, gelininin çeyizini ticari işlerde kullandığı, buna mukabil mutasarrıfı olduğu iki emlakı mezbureye terk edeceği konusundadır.
1360	Başlıksız	İcra yoluyla alacak tahsili hususunda furuht edilecek haneve ilişkin duyuru.
CM, 12 M 1291, S. 100		
1361	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Vekilin, yemin teklifi hususunda özel olarak yetkilendirilmesine ilişkin.
1362	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Gümüşhane Sancağı'nda meydana gelen katırcı Ömer'in katli hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
1363	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Panaloka kazası ahalisinden birçok zimminin mallarının gasp ve kendilerinin cerh edilmeleri olayı hakkında yapılan tetkikata ilişkindir.
1364	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Beypazarı kasabasına tabi Tepe mahalleli Karaoğlu Molla Salih ve biraderi Osman ve enişesi Akçeli Bekir oğlu Ömer ile Ankaralı İzzet isimli kişiler hakkında kalpazanlık etmeleri sebebiyle yapılan tetkikata ilişkindir.
1365	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	İtlaf tehdidiyle para gasp eden Yunan Devleti tebaasından Daskal Yuvan hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.
1366	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kayserili İspiro oğlu Mihayil'in Hasan ve Mehmed Ali taraflarından katli hakkında icra kılınan tetkikata ilişkindir.
1367	Muhakemat-1 Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Yeni Pazar sancağı havalisinde keş-ü gûzar ederken yoldan geçenlere zarar vermekte olduğu halde sıkıştırılıp öldürülen Yusuf isimli kişiye arkadaşlık ve yataklık eden kişiler hakkında icra edilen tetkikata ilişkindir.